

Republica Moldova
Ministerul Educației

PROIECTUL REFORMA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ÎN MOLDOVA

Proiect

Cadrul Managementului de Mediu

REZUMAT ÎN LIMBA ROMÂNĂ

(pentru detalii a se consulta versiunea originală în limba engleză)

Elaborat de
Echipa PRIM

Chișinău
20 martie, 2015

Cadrul Managementului de Mediu

Pentru a aborda impactul potențial al Proiectului Reforma Învățămîntului în Moldova, a fost elaborat Cadrul Managementului de Mediu, care conține cerințele naționale și ale Băncii Mondiale privind Evaluarea Impactului asupra Mediului pentru activitățile și subproiectele care vor fi finanțate.

Acest document reflectă următoarele reguli și proceduri de mediu: îndrumări cu privire la evaluarea de mediu a subproiectelor, pregătirea Planului de management de mediu; fișele de control de mediu pentru subproiecte; măsurile-cadru de atenuare pentru diferite activități; cerințele de monitorizare și supraveghere a implementării Planului de management de mediu ș.a.

PROIECT

Cuprins

(!) Pentru detalii a se consulta versiunea originală în limba engleză

Acronime	4
Rezumat.....	5
Introducere.....	7
1. Politicile, regulile și procedurile privind evaluarea de mediu	9
1.1 Cadrul național de reglementare privind evaluarea de mediu	9
1.2 Reglementările de evaluare a impactului asupra mediului	11
1.3 Procedura de evaluare a impactului asupra mediului	12
1.4 Sistemul instituțional de mediu al țării	15
1.4.1 Autoritățile publice centrale	15
1.4.2 Autoritățile publice locale	16
1.5 Politicile, normativele și procedurile de evaluare a mediului ale BM.....	16
1.5.1 Politicile de salvagardare și relevanța lor pentru proiect	16
1.5.2 Categoriile de screening și procedurile de evaluare a mediului.....	18
1.5.3 Informarea și consultarea publică	20
2. Analiza impactului potențial de mediu	22
2.1 Impactul pozitiv de mediu	22
2.2 Impacturile negative de mediu.....	22
3. Îndrumări de mediu	23
3.1 Regulile și procedurile pentru screening-ul de mediu	23
3.2 Evaluarea impactului asupra mediului a subproiectelor de categoria B	23
3.3 Prevenirea / atenuarea impacturilor	24
3.4 Planul de management de mediu (PMM)	26
3.5 Planul de monitorizare de mediu	27
3.6 Examinarea și aprobarea Evaluării de mediu a subproiectelor	27
Anexe.....	28
Anexa A. Fișa de verificare de mediu	29
Anexa B. Termenii de referință privind evaluarea impactului asupra mediului	34
Anexa C. Conținutul Planului de management de mediu	35
Anexa D. Impactul, cauzele, consecințele și măsurile de atenuare pentru activitățile de (re)construcții.....	39
Anexa E. Documentele de referință privind Politicile Operaționale (OP) și Procedurile de Bancă (BP).....	43

Acronime

PB	Procedurile Băncii
ALSAC	Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător
EM	Evaluarea de Mediu
ÎM	Îndrumările de Mediu
EIM	Evaluarea de Impact asupra Mediului
VLE	Valorile Limită de Emisie
CMM	Cadrul Managementului de Mediu
PMM	Planul de Management de Mediu
SM	Specialist de Mediu
UE	Uniunea Europeană
IF	Intermediar Financiar
FGM	Facilitatea Globală de Mediu
GRM	Guvernul Republicii Moldova
AID	Asociația Internațională de Dezvoltare
CIM	Componenta Importantă pentru Mediu
CIF	Corporația Internațională de Finanțare
GID	Gestionarea Integrată a Dăunătorilor
LC	Linia de Credit
CMA	Concentrațiile Maximale Admisibile
MDL	Leul moldovenesc
MEd	Ministerul Educației
MM	Ministerul Mediului
PRIM	Proiectul Reforma Învățămîntului în Moldova
ONG	Organizație Non-Guvernamentală
MO	Manual Operațional
PO	Politica Operațională
ODP	Obiectivul de Dezvoltare a Proiectului
IFP	Instituțiile Financiare Participante/Intermediari
AIP	Agenția de Implementare a Proiectului
RM	Republica Moldova
FIR	Facilitatea de Împărțire a Riscurilor
EES	Expertiza Ecologică de Stat
IES	Inspectoratul Ecologic de Stat
DEIM	Declarația privind Evaluarea Impactului asupra Mediului
AT	Asistență Tehnică
TR	Termenii de Referință
SUA	Statele Unite ale Americii
BM	Banca Mondială

Rezumat

1. **Contextul Proiectului.** Obiectivul de Dezvoltare a Proiectului (ODP) constă în consolidarea calității învățământului prin susținerea reformelor de eficientizare care sunt implementate în sectorul educației. Proiectul este structurat pe trei componente:

Componenta 1: Îmbunătățirea calității educației (30.5 milioane USD în baza abordării bazate pe rezultate). Obiectivul acestei componente este de a contribui la îmbunătățirea calității educației în învățământul general în Republica Moldova. În vederea consolidării calității învățământului va fi acordat suport în patru domenii principale: (i) implementarea standardelor de asigurare a calității în școlile de circumscripție; (ii) constituirea programelor de remunerare și instruire a directorilor și profesorilor de școli; (iii) perfecționarea sistemelor de evaluare a elevilor, atât a celui național, cât și internațional; și (iv) îmbunătățirea calității datelor și a sistemelor de management.

Componenta 2: Optimizarea sectorului educațional (8 milioane USD în baza abordării bazate pe rezultate). Obiectivul acestei componente este de a îmbunătăți eficacitatea sectorului educației prin eliminarea capacității în exces și crearea unui sistem educațional mai eficient, care va fi mai bine dotat pentru a întruni cerințele unei economii moderne. Prin intermediul acestei Componente, MEd va asigura implementarea reformelor în domeniul reorganizării rețelei școlare, inclusiv asigurând că instituțiile de învățământ selectate vor întruni standardele de calitate. Această componentă, de asemenea, include activități pentru monitorizarea și reducerea abandonului școlar în rezultatul eforturilor de optimizare. Proiectul de restructurare, de asemenea, va include o serie de lucrări de renovare descrise mai jos.

Componenta 3: Îmbunătățirea capacităților Ministerului Educației de a monitoriza reforma (1.5 milioane USD conform metodelor de debursare tradiționale).

2. **Amplasarea.** Subproiectele¹ care urmează a fi finanțate în cadrul proiectului vor fi identificate și analizate pe parcursul etapei de realizare și vor fi implementate pe întreg teritoriul țării pe baza cererii pentru activitățile propuse.

3. **Categoria de mediu a proiectului.** Proiectul a fost inițial inclus în categoria C conform politicilor de salvagardare ale Băncii Mondiale. Deși primul grup de școli în care urmează să se desfășoare lucrări de renovare a fost selectat, a devenit clar că volumul lucrărilor propuse nu este așa de minim după cum a fost anticipat anterior, și are impacte potențiale asupra mediului. Astfel, în acordul cu Ministerul Educației, Banca Mondială a reclasificat proiectul la categoria B, solicitând să fie pregătit un Cadru de Management de Mediu (CMM) pentru întregul proiect, urmat de Evaluările individuale de Impact asupra Mediului (EIM) sau Planurile de Management de Mediu (PMM) pentru fiecare instituție, în dependență de lucrările propuse. Scara de aplicare al programului este la nivel național.

4. **Implicațiile potențiale asupra mediului ale activităților propuse.** Proiectul de renovare, în cazul în care nu va fi gestionat în modul corespunzător, ar putea genera o serie de impacturi sociale și de mediu, precum: (a) praf și zgomot ca urmare a activităților de reabilitare; (b) deversare de deșeuri de construcții, scurgeri accidentale de ulei de mașină, lubrifianți, vopsele, și solvenți, etc.; (c) contaminarea apelor subterane și a apelor de suprafață; (d) azbestul care ar putea fi o problemă reală pentru sănătatea muncitorilor din construcții și populația care se află în apropierea spațiilor reabilite, în special atunci când este inhalat; (e) munca și impactul de siguranță; (f) poluarea aerului. Toate aceste impacturi potențiale sunt specifice terenului, sunt relativ minore și pot fi gestionate în timpul implementării proiectului.

5. **Impactul potențial social.** Proiectul va avea impact pozitiv direct și indirect pe mai multe dimensiuni.

¹ Subproiecte se referă la proiectele care vor fi finanțate din fondurile PRIM

Impactul pozitiv direct va fi generat de condițiile de învățămînt îmbunătățite - ca rezultat activitățile educaționale sunt desfășurate în spații bine amenajate. Impactul pozitiv indirect se referă la îmbunătățirea generală a mediului educațional, creșterea calității educației, introducerea tehnologiilor și tehnicilor avansate, crearea noilor oportunități pentru acces la educația de calitate, contribuirea la reducerea sărăciei și perfecționarea calității serviciilor educaționale, precum și îmbunătățirea situației social-economice a țării.

6. PO ale BM declanșate. Deoarece activitățile proiectului ar putea genera unele impacturi sociale și de mediu, acesta intră sub incidența PO ale BM 4.01 *Evaluarea de mediu*. În același timp, deoarece toate activitățile propuse urmează să fie implementate pe terenurile existente și utilizate deja pentru școli, proiectul nu va avea un impact asupra habitatelor naturale și sălbatice, și, prin urmare, nu intră sub incidența PO/PB 4.04 *Habitatele naturale*. Nici un impact nu se așteaptă asupra resurselor culturale fizice, și, de aceea, nu intră sub incidența PO/PB 4.11 *Resursele Culturale Fizice* și nici o școală specificată în resursele culturale fizice naționale sau locale nu va fi inclusă în proiect. Adicional, fondurile de proiect nu vor sprijini nici o activitate care necesită strămutarea involuntară a fiecărei părți de teren a proprietarilor sau agenților economici, indiferent de dreptul actual de proprietate a acestuia, sau pierderea și deteriorarea bunurilor, inclusiv a chioșcurilor, gardurilor și alte obiecte. Manualul Operațional va defini o procedură de screening care trebuie respectată de MERP, iar agenția de implementare va monitoriza minuțios procedura de screening, cu suportul echipei Băncii. Conform acestor restricții în vigoare, Proiectul nu intră sub incidența PO/PB 4.12 *Strămutarea involuntară*.

7. Cadrul Managementului de Mediu (CMM). În scopul soluționării problemelor legate de politica de salvagardare, Beneficiarul a elaborat Cadrul Managementului de Mediu (CMM) pentru PRIM. CMM prezintă procedura de evaluare de mediu, inclusiv criteriile și responsabilitățile pentru controlul de mediu și evaluarea subproiectelor, elaborarea planurilor de management de mediu (PMM), implementarea și monitorizarea PMM. Documentul include, de asemenea, îndrumările de mediu pentru diferite tipuri de subproiecte propuse, care oferă o analiză a impacturilor potențiale și măsurile generice de atenuare care urmează a fi întreprinse pentru subproiectele finanțate. În plus, CMM oferă un format pentru planul de monitorizare, care include indicatori de monitorizare, un grafic de activități, metode și responsabilitățile instituționale.

8. Screening-ul de mediu. Toate subproiectele care vor fi sprijinite de PRIM vor fi supuse screening-ului de mediu conform criteriilor stabilite în CMM al Proiectului. În cazurile cînd subproiectele cauzează impacte semnificative care ar putea necesita o Evaluare completă a Impactului asupra Mediului (EIM) (subproiecte din Categoria A), aceste subproiecte nu vor fi finanțate din cadrul proiectului. Majoritatea subproiectelor vor fi incluse în categoria B, ceea ce va necesita o Evaluare simplă de mediu și/sau pregătirea unui Plan simplu de Management de Mediu. De asemenea, multe subproiecte, legate de activitățile de reamenajare și reabilitare, vor avea un impact nesemnificativ asupra mediului și vor fi incluse în categoria C, care nu va necesita nici o activitate ulterioară privind EIM.

9. Integrarea CMM în elaborarea și implementarea Proiectului. CMM va fi inclus în Manualul Operațional al Proiectului, precum și un Plan de Management de Mediu „Fișa de verificare” va fi utilizat ca parte a tuturor contractelor ce implică echipament și lucrări. Banca urmează să asigure o instruire specială pentru echipa PRIM, astfel încît să poată promova respectarea CMM și PMM. Banca, de asemenea, va monitoriza acest aspect de implementare. PMM a subproiectelor va fi, de asemenea, inclus în contractul de construcție și în caietul de sarcini. Contractanții vor include costul realizării PMM în ofertele lor financiare. Instituțiile beneficiare vor primi, de asemenea, o copie a CMM și PMM, după caz, astfel ei pot supraveghea respectarea din partea contractanților.

10. Prezentarea și consultarea CMM. Echipa PRIM a distribuit proiectul CMM Ministerului Educației, Ministerului Mediului, precum și altor instituții relevante pentru examinare și prezentarea comentariilor, și, de asemenea, la **20 martie 2015**, documentul a fost plasat pe platforma-web de consultare publică (www.particip.gov.md) pentru accesul larg publicului. La **31 martie 2015**, echipa PRIM a organizat consultări privind prevederile CMM al PRIM. După consultări, proiectul CMM a fost revizuit pentru a lua în considerație propunerile de la părțile consultate. La data de **ZZ aprilie 2015**, CMM în varianta finală a fost postat pe site-ul Ministerului Educației și prezentat Băncii Mondiale pentru informare în *InfoShop*.

Introducere

1. *Contextul Proiectului.* Proiectul Reforma Învățământului în Moldova (PRIM) sprijină programul de reformă al Guvernului Republicii Moldova prin finanțarea activităților, care vor îmbunătăți calitatea educației și vor duce la un sector al educației mai eficient. Obiectivele Proiectului sunt în concordanță cu Strategia de Parteneriat cu Țara pentru Republica Moldova 2009-2012 (SPT), contribuind în mod direct la implementarea celui de-al doilea pilon a SPT de dezvoltare a capitalului uman Prin intermediul acestui proiect, Banca Mondială va sprijini Guvernul RM în implementarea reformelor necesare care includ inițiative pentru:

- conformarea claselor conform standardelor internaționale acceptate;
- ajustarea rețelei școlare existente și realocarea elevilor în “școlile de circumscripție”, adică școli care primesc elevi de la școli închise sau reorganizate;
- implementarea formulei de finanțare pe elev la nivel național.

2. *Scopul și obiectivele Proiectului.* Obiectivul de Dezvoltare a Proiectului constă în consolidarea calității învățământului prin susținerea reformelor de eficientizare care sunt implementate în sectorul educației.

Rezultatele așteptate a Proiectului propus sunt următoarele:

- 70% din școlile de circumscripție² întrunesc standardele școlare de asigurare a calității;
- rezultatul mediu pentru școlile de circumscripție la examenele naționale de matematică și limba română la clasa a patra a crescut conform rezultatelor examenelor din luna mai 2018;
- rezultatul mediu pentru școlile de circumscripție la examenele naționale de matematică și limba română la clasa a noua a crescut conform rezultatelor examenelor din luna mai 2018; și
- rata elev – cadru didactic pentru clasele 1-12 a crescut de la 10.5:1 până la 11.5:1 la sfârșitul anului școlar în iunie 2018.

3. *Descrierea Proiectului.* În vederea sprijinirii eforturilor Guvernului Republicii Moldova în consolidarea calității educației prin susținerea reformelor eficiente care se implementează în sectorul educațional, Proiectul Reforma Învățământului în Moldova (PRIM) include trei domenii prioritare de bază de acțiuni, organizate ca componente: (i) “Îmbunătățirea calității educației”, (ii) “optimizarea sectorului educațional”, și (iii) “îmbunătățirea capacităților Ministerului Educației de a monitoriza reforma”. Pentru primele două componente, au fost stabiliți o serie de Indicatori Aferenți Debursărilor (IAD); împreună ei constituie 38.5 milioane USD din Împrumut (aproximativ 96%). IAD au fost structurați pe două priorități ale Guvernului RM privind îmbunătățirea calității educației și optimizarea sectorului educațional. A treia componentă care oferă asistență tehnică, cheltuieli operaționale și instruire urmează metodele tradiționale de debursare.

Componenta 1: Îmbunătățirea calității educației (30.5 milioane USD în baza abordării bazate pe rezultate).

Obiectivul acestei componente este de a contribui la consolidarea calității educației în învățământul general în Republica Moldova. În vederea consolidării calității învățământului va fi acordat suport în patru domenii principale: (i) implementarea standardelor de asigurare a calității în școlile de circumscripție; (ii) constituirea programelor de remunerare și instruire a directorilor și profesorilor de școli; (iii) perfecționarea sistemelor de evaluare a elevilor, atât a celui național, cât și internațional; (iv) îmbunătățirea calității datelor și a sistemelor de management.

Componenta 2: Optimizarea sectorului educațional (8 milioane în baza abordării bazate pe rezultate).

Obiectivul acestei Componente este de a îmbunătăți eficacitatea sectorului educației prin eliminarea capacității în exces și crearea unui sistem educațional

² Numărul total de școli de circumscripție, care urmează să fie examinate în scopul acestui indicator este de 135 (datele din 15.10.2012).

mai eficient, care va fi mai bine dotat pentru a întruni cerințele unei economii moderne. Prin intermediul acestei Componente, MEd va asigura implementarea reformelor în domeniul reorganizării rețelei școlare, inclusiv și va asigura că școlile selectate vor întruni standardele de calitate. Această componentă, de asemenea, include activități de monitorizare și reducere a abandonului școlar care rezultă din eforturile de optimizare. Proiectul de renovare include, de asemenea, o serie de lucrări de reabilitare, precum: activități de renovare de scară mică în interiorul spațiilor școlii (de exemplu: revopsirea pereților, instalarea cablurilor și țevilor, conductelor noi de apă, instalațiilor noi de laborator); lucrări de renovare care implică generarea unor cantități relativ mari de deșuri (de exemplu: înlocuirea podelei, schimbarea sistemelor de ventilație și electrice, schimbarea ușilor și ferestrelor); schimbarea acoperișurilor din azbest; activități de renovare majore, care implică scoaterea/reconstrucția pereților (în special atunci când conțin izolații sau plăci de azbest); activități de renovare, inclusiv reamenajarea birourilor existente; conectarea școlilor la alimentarea cu apă și canalizare; construcție de blocuri sanitare în interiorul spațiilor școlare, precum și a foselor septice. O serie specială de activități se referă la conservarea energiei termice și în special: izolarea pereților, subsolurilor și mansardelor, repararea/înlocuirea ușilor și ferestrelor exterioare și interioare; modernizarea /înlocuirea cazanelor; trecerea de la cărbune la gaz natural; instalarea cazanelor pe biomasă, și alte soluții tehnice de eficientizare energetică.

Componenta 3: Îmbunătățirea capacităților Ministerului Educației de a monitoriza reforma (1.5 milioane USD conform metodelor tradiționale de debursări).

Obiectivul acestei Componente este de finanța asistența tehnică (serviciile de consultare, cheltuielile operaționale și instruirile) pentru MEd pentru a sprijini implementarea, monitorizarea și evaluarea programului de reformă al învățământului. Această componentă acordă resurse adecvate și expertiză pentru a finanța activitățile de bază ale proiectului în realizarea IAD.

4. *Localizarea.* Subproiectele³ care urmează să fie sprijinite în cadrul proiectului vor fi identificate și analizate pe parcursul etapei de implementare, și vor fi implementate în toată țara în baza cererilor pentru activitățile propuse.

5. *Categoria de mediu a proiectului.* Proiectul a fost inițial inclus în categoria C conform politicilor de salvagardare ale Băncii Mondiale. Deși, primul grup de școli în care urmează să se desfășoare lucrări de renovare a fost selectat, a devenit clar că volumul lucrărilor propuse nu este așa de minim după cum a fost anticipat anterior, și are impacte potențiale asupra mediului. Astfel, în acordul cu Ministerul Educației, Banca Mondială a reclasificat proiectul la categoria B, solicitând să fie pregătit Cadrul Managementului de Mediu (CMM) pentru întregul proiect, urmat de Evaluările individuale de Impact asupra Mediului (EIM) sau Planurile de Management de Mediu (PMM) pentru fiecare instituție, în dependență de lucrările propuse. Domeniul de aplicare al programului este la nivel național.

6. *Cadrul Managementului de Mediu (CMM).* În vederea abordării problemelor de salvagardare, Beneficiarul a pregătit CMM pentru scopurile PRIM. CMM prezintă procedura de evaluare de mediu, inclusiv criteriile și responsabilitățile pentru screening-ul de mediu, de elaborare a PMM, de implementare și monitorizare a PMM pentru subproiecte. Documentul include, de asemenea, îndrumările de mediu pentru diferite tipuri de subproiecte propuse. Aceste îndrumări oferă instrucțiuni cu privire la impactul potențial și măsurile de atenuare generice, care urmează a fi întreprinse pentru subproiecte în lucrările de construcții civile la toate etapele - de la identificare și selectare, prin etapa de proiectare și implementare, pînă la monitorizarea și evaluarea rezultatelor. Adițional, CMM oferă un plan de monitorizare care include indicatorii de monitorizare, termenele, metodele și responsabilitățile instituționale.

³ Subproiectele se referă la proiectele care vor fi finanțate prin intermediul fondurilor din cadrul PRIM.

1. Politicile, regulile și procedurile privind evaluarea de mediu

1.1 Cadrul național de reglementare privind evaluarea de mediu

Acest compartiment descrie legile relevante privind managementul de mediu a subproiectelor care urmează să fie susținute de PRIM:

8. *Legea #1515 privind protecția mediului înconjurător (1993)*. Prezenta lege constituie cadrul juridic de bază pentru elaborarea actelor normative speciale și instrucțiunilor în probleme aparte din domeniul protecției mediului în scopul:

- a) asigurării fiecărui om a dreptului la un mediu sănătos și estetic plăcut;
- b) realizării supremei responsabilități a fiecărei generații pentru protecția mediului în fața generațiilor viitoare;
- c) obținerii unui diapazon cât mai larg de folosire a resurselor naturale fără a depăși limitele admisibile, evitându-se epuizarea și degradarea lor, riscul pentru sănătatea oamenilor și alte consecințe nedorite și imprevizibile;
- d) protecției solului și subsolului, apelor și aerului de poluare chimică, fizică și biologică;
- e) păstrării biodiversității și genofondului, integrității sistemelor naturale, valorilor naționale istorice și culturale;
- f) restabilirii ecosistemelor și componentelor lor, afectate prin activitatea antropică sau calamități naturale.

9. *Legea #272 apelor (2011)*. Prezenta lege, parțial armonizată cu directivele Consiliului European: nr. 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale și nr. 91/676 CEE din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, cu directivele Parlamentului European și ale Consiliului: nr. 2000/60/CE din 23 octombrie 2000 privind stabilirea unui cadru de politică comunitară în domeniul resurselor de apă; nr. 2006/7/CE din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei pentru scăldat; nr. 2007/60/CE din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații; nr. 2008/105/CE din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, creează cadrul legal necesar gestionării, protecției și folosinței apelor. Scopul prezentei legi îl constituie:

- a) crearea unui cadru legal pentru gestionarea, protecția și folosința eficientă a apelor de suprafață și a apelor subterane în baza evaluării, planificării și luării deciziilor în mod participativ;
- b) stabilirea drepturilor de folosință a apei și promovarea investițiilor în domeniul apelor;
- c) stabilirea mecanismelor de protecție a stării apelor, prevenirea oricărei degradări ulterioare a apelor, protecția și restabilirea mediului acvatic, convergența treptată și sistematică a protecției și a gestionării lor cu cerințele europene;
- d) asigurarea unei aprovizionări suficiente cu apă de suprafață și cu apă subterană de calitate bună, faptul acesta fiind necesar pentru o utilizare durabilă, echilibrată și echitabilă a apei.

10. *Legea #303 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (2013)*. Scopul prezentei legi este crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industrial în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.

Această lege reglementează:

- a) activitatea de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- b) exploatarea, întreținerea, extinderea și funcționarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare;
- c) determinarea și aprobarea tarifelor reglementate la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;

- d) securitatea și fiabilitatea în alimentarea cu apă a consumatorilor;
- e) protecția drepturilor consumatorilor serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- f) accesul nediscriminatoriu garantat pentru toate persoanele fizice și juridice la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în condiții contractuale și în conformitate cu actele legislative și cu alte acte normative în domeniu.

Concomitent stabilește competențele autorităților publice centrale și locale în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, autoritățile publice centrale de reglementare, precum și drepturile și obligațiile consumatorilor și ale operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în localități, alte prevederi ce țin de funcționarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

11. *Legea #1402 serviciilor publice de gospodărie comunală (2002)*. Prezenta lege stabilește cadrul juridic unitar privind înființarea și organizarea serviciilor publice de gospodărie comunală în unitățile administrativ-teritoriale, inclusiv monitorizarea și controlul funcționării lor. Serviciile publice de gospodărie comunală asigură furnizarea/prestarea următoarelor servicii:

- a) alimentarea cu apă;
- b) alimentarea cu energie termică;
- c) canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale;
- d) salubritatea, înverzirea localităților;
- e) asigurarea cu transport public local;
- f) administrarea fondului locativ public și privat.

12. *Legea # 10 privind supravegherea de stat a sănătății publice (2009)*. Prezenta lege reglementează organizarea supravegherii de stat a sănătății publice, stabilind cerințe generale de sănătate publică, drepturile și obligațiile persoanelor fizice și juridice și modul de organizare a sistemului de supraveghere de stat a sănătății publice și asigurarea condițiilor optime pentru realizarea maximă a potențialului de sănătate al fiecărui individ pe parcursul întregii vieți prin efortul organizat al societății în vederea prevenirii îmbolnăvirilor, protejării și promovării sănătății populației și îmbunătățirii calității vieții.

13. *Legea #1347 privind deșeurile de producție și menajere (1997)*. Prezenta lege reglementează, conform prevederilor Legii privind protecția mediului înconjurător, gestionarea deșeurilor de producție și menajere în scopul reducerii acestora și reintroducerii lor maximale în circuitul economic, prevenirii poluării mediului. Concomitent legea reglementează relațiile care apar la gestionarea deșeurilor formate în procesul:

- a) valorificării zăcămintelor și prelucrării materiei prime minerale;
- b) fabricării, transportării și stocării articolelor tehnice, mărfurilor de larg consum, energiei și agenților energetici;
- c) efectuării lucrărilor de construcție, agricole, miniere și de altă natură;
- d) prestărilor de servicii;
- e) consumului de produse industriale și alimentare.

14. *Legea #1422 privind protecția aerului atmosferic (1997)*. Prezenta lege are drept obiective păstrarea purității și ameliorarea calității aerului atmosferic- component al mediului, prevenirea și reducerea efectelor nocive ale factorilor fizici, chimici, biologici, radioactivi și de altă natură asupra atmosferei, cu consecințe nefaste pentru populație și/sau mediul înconjurător și reglementează activitatea persoanelor fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, în cazul în care aceasta, direct sau indirect, afectează sau poate afecta calitatea aerului atmosferic.

15. *Codul Funciar (1991)*. Codul Funciar stabilește relațiile funciare și drepturile de proprietate asupra terenului și cadrul de bază de utilizare a terenurilor. Art. 5 prevede că protecția ecologică a terenurilor este prioritară altor forme de activități. Art. 23 este deosebit de important, deoarece stipulează cazurile de încetare a drepturilor asupra terenului, inclusiv de exploatare a terenului prin metodele care duc la degradarea solului, la poluarea chimică și altele, deteriorarea și distrugerea ecosistemelor sau a componentelor acestora. Obligațiile deținătorilor de terenuri sunt (art. 29): să folosească terenurile în conformitate cu destinația lor, să respecte condițiile de exploatare a terenurilor, să asigure structura

asolamentelor conform bunelor practici agricole, să folosească îngrășămintele chimice numai pînă la nivelurile recomandate și să asigure protecția și ameliorarea fertilității solului.

16. *Legea privind calitatea în construcții (1996)*. Această lege stabilește aspectele juridice, tehnice, economice și instituționale aferente activităților de construcție și a calității acestora. Legea prevede că cerințele în construcții trebuie să garanteze rezistență și stabilitate, siguranță la foc, igiena și protecția mediului, etc. Art. 13: Lucrările de construcții, precum și de modernizare, consolidare și de reparații/renovare se execută numai pe bază de documentație de proiect elaborată de către persoane fizice sau juridice licențiate în acest domeniu și verificată de specialiști autorizați în domeniu; Art. 14: proiectarea și construcția clădirilor se efectuează de către persoane fizice și juridice licențiate în domeniul respectiv.

17. *Legea privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului (1996)*. Această lege se referă la planificarea, locația și construcția clădirilor, inclusiv orice modificări la clădiri. Art. 6(3) prevede că documentația de urbanism și amenajare a teritoriului stabilește destinația terenurilor și regulile de utilizare a acestora. Certificatele și autorizațiile de construcție de urbanism se eliberează în baza acestei documentații. În scopul construcției în baza documentației aprobate, art. 52 stipulează că administrația publică locală prevede autorizații de funcționare și de asemenea, autorizații de schimbare a destinației. Evaluarea impactului potențial asupra mediului ale activităților de mai sus și construcțiilor, precum și asigurarea expertizei ecologice urmează să se desfășoare în conformitate cu Legea privind expertiza ecologică și EIM.

1.2 Reglementările de evaluare a impactului asupra mediului

18. *Legea privind expertiza ecologică (1996)*. Legea stabilește scopurile, obiectivele și principiile de Expertiză Ecologică și EIM, precum și regulile de bază pentru ambele proceduri. Legea descrie în detaliu procedurile de EIM, cererile de raportare, normele privind conformitatea și prezentarea documentației privind EIM, implicarea publicului, revizuirea documentației privind EIM, regulile pentru efectuarea EES. Expertiza ecologică de stat este o parte dintr-un șir de activități pentru protecția mediului, prin care sunt identificate și diminuate impactele potențiale asupra mediului din activitatea economică planificată, conformarea parametrilor acestor activități cu actele normative și legislative, normele și standardele în vigoare.

Conform Legii, documentația de proiect pentru obiectele care pot afecta negativ mediul este un subiect de expertiză ecologică de stat, care, la rîndul său determină dacă aceasta se conformează sau nu cerințelor de protecție a mediului. Deciziile privind expertiza ecologică pot fi considerate ca bază pentru aprobarea sau respingerea proiectului. Expertiza ecologică este efectuată înainte de luarea deciziilor privind activitățile economice preconizate, și este obligatorie pentru toate activitățile economice care pot avea un impact negativ asupra mediului, indiferent de destinația acestora, proprietate, investiții, localizare, sursa de finanțare etc. În cazul în care obiectele pot afecta grav mediul, documentația lor de planificare este supusă EIM care urmează să fie efectuată înainte de expertiza ecologică.

19. *Legea privind Evaluarea Impactului asupra Mediului #86 (2014)*. Legea stabilește scopul pregătirii documentației privind EIM, procedura acesteia, coordonarea și aprobarea, și include Lista obiectelor și tipurilor de activități pentru care EIM este obligatorie înainte de elaborarea acestora. EIM este efectuată pentru a determina măsurile necesare de prevenire a impacturilor ecologice negative ca urmare a realizării a unor obiecte planificate și tipuri de activități. Legea descrie cerințele pentru documentația privind EIM (materialele în care impacturile directe sau indirecte a obiectelor planificate asupra aerului, apei, solului, teritoriilor protejate, faunei, florei, resurselor naturale, monumentelor istorice și culturale, situației economico-financiare sunt stabilite, descrise și evaluate, compararea soluțiilor alternative și fundamentarea celor mai bune; activitățile de diminuare propuse (în baza documentației elaborate privind EIM, clientul elaborează o Declarație privind EIM în care toate materialele, calculările și cercetările sunt prezentate și sistematizate); conținutul EIM (denumirea proiectului, tipul activității, localizarea, fundamentarea pentru localizare, durata proiectului, caracteristicile tehnice și tehnologice ale proiectului, soluțiile tehnice propuse, costul proiectului, localitățile afectate de proiect, informația privind impactul

direct asupra mediului (apă, sol, etc.); terenul care va fi ocupat de proiect; captarea apei; utilizarea apei, resursele de apă; sursele de materii prime, de transport și altă infrastructură; emisiile în aer, deșeurile și utilizarea lor, etc.); ordin cu privire la elaborarea și prezentarea documentației privind EIM, expertiza ecologică de stat a documentației privind EIM; decizia expertizei ecologice de stat a documentației privind EIM, etc.

20. *Instrucțiunea pentru organizarea și desfășurarea Expertizei Ecologice de Stat # 188 (2002)*. Expertiza ecologică de stat (EES) se aplică pentru orice construcție nouă, modernizarea și renovarea acesteia. Toată documentația de proiect trebuie să fie prezentată structurilor Expertizei Ecologice de Stat (MM pentru proiecte majore, Inspectoratului Ecologic de Stat și Inspectoratelor ecologice raionale). Soluțiile tehnice, reflectate în prezentarea documentației tehnice privind EES trebuie să fie fundamentate suficient pentru reducerea /diminuarea impactului asupra mediului. Instrucțiunea este însoțită de o serie de anexe, care: (i) descriu în detaliu cerințele privind documentația de proiect prezentată pentru EES; (ii) desemnează subdiviziunile MM responsabile pentru EES a proiectelor de diferite tipuri și dimensiuni; (iii) stabilește cerințele pentru fiecare capitol sau volum a documentației de proiect, etc

1.3 Procedura de evaluare a impactului asupra mediului

21. *În Moldova, procedura de EIM* a fost stabilită prin Legea privind evaluarea impactului asupra mediului #86 (2014). Procedurile de EIM sunt aplicabile proiectelor complexe și potențial periculoase (asupra mediului), care ar putea duce la un impact semnificativ și au scopul de a preveni și diminua impactul chiar și la etapa de elaborare a proiectului. EIM se efectuează la etapa inițială a proiectului în cazul construcției noi, modernizării, reconstrucției, modificărilor de profil de producție, conservării sau lichidării întreprinderilor existente, sau noii planificări de construcție care urmează să fie implementate.

22. *Evaluarea de mediu a proiectului*. Conform procedurile naționale de aprobare de mediu, toate proiectele pot fi convențional împărțite în trei categorii principale:

Prima categorie - proiectele care pot avea un impact semnificativ asupra mediului (vedeți lista proiectelor mai jos). Ele necesită o EIM completă înainte de proiectare și pot fi elaborate în continuare (proiectare detaliată), cu o aprobare pozitivă a constatărilor privind EIM de către Expertiza Ecologică de Stat (EES). Proiectele din această categorie corespund, în principal, proiectelor BM din categoria A, precum și parțial, proiectelor de categoria B, de exemplu, proiectele de transmisie electrică, de protecție a naturii, unele proiecte a bazinelor hidrografice (de exemplu, benzi de protecție de-a lungul râului și corpurile de apă), unele proiecte de alimentare cu apă din mediul rural (pentru consumul de apă cu 1000 m³ / zi și mai mult pentru consumul de apă subterane și 10 mii m³ pe zi pentru consumul de apă de suprafață), etc.

Categoria a doua - proiectele ce nu sunt enumerate în lista de proiecte din prima categorie, care pot avea un impact mai puțin semnificativ asupra mediului. Ele necesită fundamentarea ecologică a activităților proiectului. O astfel de justificare este descrisă într-un capitol special de mediu a documentației de proiect, care trebuie să conțină informații cu privire la mediul potențial afectat, precum și să evidențieze impactele potențiale principale asupra mediului și măsurile de diminuare. Acest capitol trebuie să fie inclus în documentația de proiect și, respectiv, să fie aprobat de către Expertiza Ecologică de Stat înainte de implementarea proiectului - aceasta categorie corespunde în principal proiectelor BM din categoria B.

Categoria a treia – proiectele care urmează să aibă un impact minor asupra mediului și, de aceea nu trebuie să fie trecute prin procedurile oficiale de EIM și EES. Această categorie corespunde pe deplin proiectelor BM din categoria C.

23. *Procesul de examinare și aprobare a EIM*. Conform Legii privind expertiza ecologică (1996), documentația de proiect pentru proiectele care pot afecta în mod negativ mediul sunt supuse *expertizei ecologice de stat*. Scopul principal al EES este de a determina dacă documentația de proiect este în conformitate cu cerințele de protecție a mediului și să verifice dacă toate standardele de mediu / principiile sunt respectate, iar măsurile de protecție a mediului sunt abordate. Expertiza ecologică se

efectuează înainte de a lua decizii cu privire la activitatea economică planificată și este obligatorie pentru documentația de proiect referitor la obiectivele economice preconizate și activități, care afectează sau pot afecta condițiile de mediu și/ sau preconizează utilizarea resurselor naturale, indiferent de destinație, plasare, tipul de proprietate și subordonarea acestor obiective, volumul investițiilor capitale, sursa de finanțare și modul de execuție a lucrărilor de construcții.

Decizia privind Expertiza Ecologică este baza pentru aprobarea în continuare sau refuzul documentației de proiect. În cazul proiectelor care pot afecta grav mediul (specificate în lista relevantă anexată la Legea cu privire la EIM), documentația lor este supusă EIM, care urmează să fie efectuată înainte de expertiza ecologică. Scopul EIM este de a identifica efectele de impact care pot avea aceste proiecte asupra mediului și de a oferi soluții de diminuare a oricăror efecte semnificative care ar putea avea loc ca urmare a implementării proiectului.

Toate concluziile privind EIM, inclusiv lista de măsuri de diminuare și planul de management al mediului trebuie să fie prezentate în capitolul "Protecția Mediului" a documentației de proiect. EES poate fi efectuată de către oficiul central al MM (Direcția pentru prevenirea reducerii poluării), sau de către Inspectoratul Ecologic de Stat, sau Agenția Ecologică Teritorială în funcție de amploarea proiectului și semnificația impactului potențial asupra mediului.

Lista obiectelor, clădirilor și a instalațiilor, care trebuie să fie prezentate subdiviziunilor relevante ale Ministerului Mediului pentru efectuarea expertizei ecologice de stat este prezentată în *Tabelul 1* de mai jos.

Conform Legii, autoritatea centrală pentru mediu este obligată să informeze publicul cu privire la rezultatele expertizei ecologice privind EIM. Acest lucru trebuie efectuat în cel mult 10 zile după luarea deciziei pozitive sau negative privind documentația de EIM.

Tabelul 1. Lista obiectelor, clădirilor și a instalațiilor, care trebuie să fie prezentate subdiviziunilor relevante ale Ministerului Mediului (extras)

Nr	Denumirea sectorului și obiectului	Autoritățile		
		Direcția pentru Reducerea Poluării a MM	Direcția pentru Expertiză Ecologică și Autorizație de Mediu a SEI	Agențiile și Inspectoratele ecologice teritoriale a SEI
A	Proiect de destinație socio-culturală și comunală			X
B	Proiecte de destinație industrială, comunală, de transport, energetice, comunicare, depozitare și altele			
II	Projects of communal destination			
1	Stații de tratare a apelor uzate, canalizare		X	
2	Sisteme de aprovizionare cu apă, canalizare industrială și municipală; încălzire, sanitary treatment, transportul: - la nivel național - la nivel de orașel, oraș, raion, localitate rurală	X	X	
3	Instalațiile de incinerare a deșeurilor solide municipale, poligoane de tratare și eliminare a deșeurilor industriale, municipale și toxice: - pentru municipalitățile Chișinău, Bălți, Tiraspol, Bender - pentru alte localități.	X	X	
C	LINEAR PROJECTS AND FACILITIES			
I	Transport, energy, communication			
7	Heating networks:			
a	From municipal and district heating houses		X	
b	From local heating houses		X	
8	Communication lines on pylons and underground:			
a	Main (magisterial)		X	
b	Between localities and inside them			X
9	Gas pipelines:			
a	Main of high and medium pressure, international and inter-district, gas distribution stations		X	
b	Gas pipelines from gas distribution points to customers in rural and urban areas		X	
10	Water supply and waste water collection systems in bounds of localities (without installations)			X
D	DOCUMENTATION ON TOWN BOUILDING AND URBAN			

№	Denumirea sectorului și obiectului	Autoritățile		
		Direcția pentru Reducerea Poluării a MM	Direcția pentru Expertiză Ecologică și Autorizație de Mediu a SEI	Agențiile și Inspectoratele ecologice teritoriale a SEI
	DEVELOPMENT			
X	Documentation on EIA	X		
XI	Other documents and materials not listed in items A, B, C & D		X	

Note:

1. Volumul și conținutul documentației de proiect pentru construcții, re-construcție, modernizare tehnică, re-profilare a întreprinderilor trebuie să corespundă cerințelor normative, metodice, de instruire și directivelor, precum și legislației de mediu în vigoare.
2. Expertiza ecologică a proiectelor, materialelor și documentelor legate de dezvoltarea și adoptarea noilor tehnologii, echipamente și materiale, inclusiv celor străine, este implementată de către Institutul de Ecologie și Geografie al Academiei de Științe la etapa inițială de elaborare a documentației de proiect.

24. *Consultările publice* pentru proiectele care necesită o EIM completă (enumerată mai sus) sunt obligatorii la etapa inițială a proiectului, înainte de efectuarea EIM (la etapa de evaluare), și la o etapă ulterioară, în cazul în care declarația privind EIM este prezentată publicului înainte de examinarea documentației finale (corectate) de către EES și, astfel, procedura de consultare publică națională pentru prima categorie respectă în totalitate cerințele Băncii (pentru proiectele de categoria A). Pentru proiectele care nu sunt enumerate în lege, consultările publice nu sunt obligatorii, acest aspect nu este în conformitate cu cerințele BM privind proiectele din categoria a doua (proiectele BM de categoria B).

În baza rezultatelor EES a documentației privind EIM și luând în considerație rezultatele consultărilor publice, avizul este respectat. Un aviz/decizie pozitivă a EES privind documentația EIM servește ca bază oficială pentru a continua proiectarea.

Evident, procedura privind EIM este una complexă, și constă din câteva etape ulterioare de prezentare și aprobare a documentației.

Elaboratorul (inițiatorul activității planificate) este responsabil de organizarea studiului privind EIM, organizarea consultărilor, prezentarea documentației privind EIM și DEIM pentru EES, inclusiv finanțarea acestora.

25. *Proiectele care necesită EES a documentației de proiect.* Toate proiectele, care pot avea un impact negativ asupra mediului, dar care nu sunt enumerate în Regulamentul privind EIM (a doua categorie), vor necesita EES înainte de construcție. Procedurile privind EES sunt, de obicei, aplicate după etapele de fezabilitate și proiectare. Documentația de proiectare pentru proiectele legate de construcție, reconstrucție și extindere, este elaborată în conformitate cu documentația tehnică.

Secțiunile "Protecția mediului" și "Protecția mediului în timpul construcțiilor" din documentația de proiect se elaborează numai de către specialiști în domeniu. Soluțiile tehnice, reflectate în documentația tehnică prezentată EES trebuie să fie fundamentate suficient pentru reducerea impactului asupra mediului.

26. *Proiectele care nu necesită EIM și EES a documentației de proiect.* Proiectele care nu necesită un studiu privind EIM și /sau EES a documentației de proiect se referă la activitățile care nu desfășoară (re)construcții, de exemplu, achiziționarea de mașini pentru cultivarea plantelor, horticultură și viticultură de scară mică, apicultură, servicii de mecanizare pentru agricultură, prelucrarea lemnului, proiectele de întreținere de infrastructură, etc. În aceste cazuri, pentru aprobarea proiectului sunt necesare următoarele etape:

Etapa 1. Solicitantul subproiectului prezintă o descriere a proiectului (locația și intenția) autorităților locale relevante (raionale sau municipale) pentru a obține aprobarea de a continua.

Notă: Aceasta se referă la cazurile în care există o nouă activitate de afaceri care urmează să fie înregistrată sau autorizată, sau o clădire nouă, și /sau un nou dispozitiv tehnologic sau proces, sau extinderea clădirilor /dispozitivelor, plasarea nouă a activității, sau utilizarea apei în tehnologie.

Etapa 2. Solicitantul prezintă planul de afaceri al subproiectului autorității raionale (deseori pentru examinarea planului de afaceri se stabilește o comisie, și un membru al comisiei trebuie să fie un reprezentant al autorității de mediu) pentru a primi aprobarea acestuia. Comisia stabilește dacă este necesară o EIM. În cazul în care comisia nu este de acord cu privire la aprobarea planului, solicitantul poate să furnizeze informații suplimentare și /sau Comisia poate solicita informații de la alte părți interesate.

Note:

- a) În cazul în care se confirmă faptul că nu este necesară EIM (conform listei prevăzute în Instrucțiunea pentru organizarea și implementarea Expertizei Ecologice de Stat), solicitantul poate continua implementarea subproiectului dacă el /ea a primit toate aprobările și permisele necesare.
- b) În cazul în care comisia necesită unele EIM, atunci solicitantul va angaja o autoritate licențiată pentru a efectua EIM în numele său.

Etapa 3. După desfășurarea EIM, solicitantul o prezintă autorităților centrale sau locale de mediu (conform Instrucțiunii) pentru aprobarea EIM. EIM se prezintă Direcției de expertiză ecologică și autorizații de mediu pentru examinare și comentarii. Comentariile pot fi urmate de: (i) aprobare, (ii) aprobare conform anumitor condiții care urmează să fie îndeplinite, sau (iii) respingere a EIM, și respectiv a subproiectului.

Etapa 4. După aprobarea de către autoritățile de mediu și obținerea permiselor eliberate de toate instituțiile interesate (reprezentanții entităților vizitate de către solicitanți pentru a obține aprobare determină ce fel de permise speciale trebuie obținute de la instituțiile specializate privind deversările de ape uzate maxim admisibile, emisiile maxime admisibile pentru aer - ambele sunt calculate pentru fiecare caz special; utilizarea apei; certificatul de construcție, precum și licența pentru utilizarea altor resurse decât cele naturale de apă), se permite implementarea subproiectului.

Notă: Instituțiile care emit autorizațiile relevante pot fi: Inspectoratul Ecologic de Stat (volumele de evacuare a apelor uzate, poluanții de la eliminarea și emisiile în aer), Agenția de Stat pentru Geologie și Resurse Minerale (utilizarea resurselor de apă subterane), Agenția de Stat "Apele Moldovei (utilizare resurselor de apă de suprafață), autoritățile publice locale/ primăriile (certIFICATE de construcții), etc.

1.4 Sistemul instituțional de mediu al țării

1.4.1 Autoritățile publice centrale

27. *Ministerul Mediului (MM).* MM este organul central de specialitate al administrației publice care elaborează și promovează politica statului în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale, managementului deșeurilor, conservării biodiversității, cercetărilor geologice, folosirii și protecției subsolului, hidroameliorației, gestionării resurselor de apă, aprovizionării cu apă și canalizare, reglementării activităților nucleare și radiologice, controlului ecologic de stat, hidrometeorologiei și monitoringului calității mediului.

Ministerul realizează politica de stat în domeniile vizate direct sau prin intermediul instituțiilor subordonate, care activează în baza regulamentelor sale de organizare și funcționare, aparatul central și subdiviziunilor din subordine: Inspectoratul ecologic de Stat, Serviciul Hidrometeorologic de Stat, Agenția "Apele Moldovei", Serviciul Piscicol, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și radiologice, Institutul de Ecologie și Geografie

28. *Inspectoratul Ecologic de Stat (IES).* IES este autoritatea publică care exercită controlul de stat și asigură realizarea prevederilor legislației și actelor normative din domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale. Inspectoratul conduce din punct de vedere organizatoric și metodologic

subdiviziunile sale din teritoriu, Agențiile și Inspecțiile Ecologice, inclusiv centrele de investigații ecologice. Prin intermediul acestora, monitorizează respectarea normativelor și cerințelor ecologice, a instrucțiunilor, recomandărilor, normelor de folosire a resurselor naturale, normelor de utilizare a produselor și substanțelor nocive, a deșeurilor; efectuează expertiza ecologică de stat a documentației de proiect pentru construcția, extinderea, reconstrucția, reutilizarea, modernizarea, reprofilarea, conservarea, demolarea și lichidarea obiectelor în corespundere cu actele normative; participă la aprobarea limitelor de folosire a resurselor naturale, normelor de emisii și deversări nocive în mediu, normelor-limită de depozitare a deșeurilor de producție și menajere la compartimentul protecția mediului înconjurător; întocmește materialele privind cazurile de încălcare a legislației ecologice, examinează și aplică sancțiuni pe contravențiile ecologice admise de persoanele fizice și juridice în condițiile codului contravențional, calculează prejudiciile cauzate mediului și înaintează organelor de drept materialele pentru pornirea cauzelor penale și tragerea la răspundere penală a infractorilor.

Inspectoratul menține relații de colaborare, în limitele competenței sale, cu autoritățile publice centrale și locale, instituțiile științifice, de învățământ, cu mass-media, organizațiile nonguvernamentale de mediu naționale și internaționale.

29. Serviciul Hidrometeorologic de Stat (SHS). SHS este o instituție publică care monitorizează calitatea aerului, apei și solului, precum și nivelului fondului radioactiv. Printre alte responsabilități sunt: monitorizarea condițiilor meteorologice, debitul de apă a râurilor Prut și Nistru, prognoza hidrologică, prognoza meteo, monitorizarea și prognoza agro-meteorologică, etc.

30. *Agenția de Stat pentru Geologie și Resurse Minerale (AGRM).* AGRM este o instituție publică responsabilă pentru promovarea politicii de stat în domeniul managementului și monitorizării resurselor subterane acvatică și minerale din Republica Moldova. Agenția oferă suportul total organizațiilor de stat și private, întreprinderilor specializate privind utilizarea apelor subterane și resurselor minerale; administrațiilor publice la nivel raional și regional, precum și organizațiilor specializate în proiectarea și investigarea obiectelor de apă subterană și obiectelor miniere din republică.

31. *Agenția de Stat "Apele Moldovei".* AM este o instituție publică centrală, care administrează resursele de apă de suprafață, și este responsabilă de gestionarea resurselor de apă pentru irigații, în scopuri de alimentare cu apă potabilă și industrială, dezvoltarea programelor privind bazinele hidrografice și lucrările de administrare a apei în toată țara, inclusiv instalațiile centralizate de alimentare cu apă, irigare și drenaj, protecția împotriva inundațiilor sau altor pagube, coordonarea activităților de construcții, proiectare și de exploatare în domeniul apei.

1.4.2 Autoritățile publice locale

32. Printre responsabilitățile autorităților publice locale la nivel local (localitate) sunt elaborarea, implementarea și monitorizarea programelor locale de acțiuni în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale din teritoriul administrat; protecția și conservarea monumentelor istorice și natural, parcurile naturale și zonele protejate; precum și aprobarea valorilor admisibile de emisii și deversări în mediul natural; limitele utilizării resurselor naturale din teritoriul administrat.

1.5 Politicile, normativele și procedurile de evaluare a mediului ale BM

1.5.1 Politicile de salvagardare și relevanța lor pentru proiect

33. Există 10 politici-cheie de salvagardare de mediu și sociale ale Băncii Mondiale, care sunt destinate să asigure identificarea, reducerea și atenuarea consecințelor potențial negative de mediu și sociale ale proiectelor finanțate de Bancă. Politicile de salvagardare ale Băncii Mondiale sunt formate din trei părți: *Politici Operaționale (PO)* - declararea obiectivelor de politici și principii operaționale, inclusiv rolurilor și obligațiilor Beneficiarului și ale Băncii; *Procedurile bancare (PB)* - procedurile obligatorii care urmează să fie respectate de către Beneficiar și Bancă, și *Bunele Practici (BP)* material consultativ neobligatoriu. Politicile de salvagardare ale Băncii Mondiale și relevanța lor pentru subproiectele care urmează să fie finanțate în cadrul MERP sunt indicate în tabelul 2 de mai jos.

Tabelul 2. Politicile de salvagardare ale Băncii Mondiale și relevanța lor pentru subproiectele PRIM

Safeguard Policies	Relevance
<p>Environmental Assessment (OP/BP 4.01) This Policy aims at ensuring that projects proposed for Bank financing are environmentally and socially sound and sustainable; to inform decision makers of the nature of environmental and social risks; to increase transparency and participation of stakeholders in the decision-making process</p>	Yes (refer to the description below)
<p>Natural Habitats (OP/BP 4.04) This Policy aims at safeguarding natural habitats and their biodiversity; avoid significant conversion or degradation of critical natural habitats, and to ensure sustainability of services and products which natural habitats provide to human society</p>	No. As all proposed activities are to be implemented within existing locations and settlement boundaries, the sub-projects to be supported under the MERP will not have impacts on wildlife and natural habitats, and thus, this OP is not triggered.
<p>Forestry (OP/BP 4.36) This Policy is to ensure that forests are managed in a sustainable manner; significant areas of forest are not encroached upon; the rights of communities to use their traditional forest areas in a sustainable manner are not compromised</p>	No. No wood harvesting activities or those that would impact the health of the existing forests will be not supported.
<p>Pest Management (OP 4.09). This policy is to ensure pest management activities follow an Integrated Pest Management (IPM) approach, to minimize environmental and health hazards due to pesticide use, and to contribute to developing national capacity to implement IPM, and to regulate and monitor the distribution and use of pesticides</p>	No. The project will not support purchasing and using of pesticides.
<p>Physical Cultural Resources (OP/BP 4.11) This policy is to ensure that: Physical Cultural Resources (PCR) are identified and protected in World Bank financed projects; national laws governing the protection of physical cultural property are complied with; PCR includes archaeological and historical sites, historic urban areas, sacred sites, graveyards, burial sites, unique natural values; implemented as an element of the EA</p>	No. The EMF specifies there will be no impact on physical cultural resources, and therefore OP/BP 4.11 " <i>Physical Cultural Resources</i> " is not triggered. All proposed sub-projects will be screened in this regard and in the case there might be such impacts those projects will be not supported under the project. No schools included in the national/local list of Physical Cultural Resources will be included in the project.
<p>Indigenous Peoples (OP/BP 4.10) IP – distinct, vulnerable, social and cultural group attached to geographically distinct habitats or historical territories, with separate culture than the project area, and usually different language. The Policy aims to foster full respect for human rights, economies, and cultures of IP, and to avoid adverse effects on IP during the project development.</p>	No. This Policy is not applicable for Moldova.
<p>Involuntary Resettlement (OP/BP 4.12) This policy aims to minimize displacement; treat resettlement as a development program; provide affected people with opportunities for participation; assist displaced persons in their efforts to improve their incomes and standards of living, or at least to restore them; assist displaced people regardless of legality of tenure; pay compensation for affected assets at replacement cost; the OP Annexes include descriptions of Resettlement Plans and Resettlement Policy Frameworks</p>	No. Sub-projects will be eligible to become project beneficiaries under the condition that they have not acquired and/or would not acquire land for the needs of activities to be supported with the project proceeds through a process which involved and/or would involve officially supported expropriation. The project Operational Manual (OM) will define a screening procedure to be filled by sub-project implementers, and the MERP Implementing Agency will closely monitor the screening procedure, with the support of the WB Task Team.
<p>Safety of Dams (OP/BP 4.37) This Policy is to ensure due consideration is given to the safety of dams in projects involving construction of new dams, or that may be affected by the safety or performance of an existing dam or dams under construction; important considerations are dam height & reservoir capacity</p>	No. The project will not support any activities which might have impact on dam safety.
<p>Projects on International Waterways (OP/BP 7.50) The Policy aims to ensure that projects will neither affect the efficient utilization and protection of international waterways, nor adversely affect relations between the Bank and its Borrowers and between riparian states</p>	No. The project not finance any sub-projects which may affect international waterways and in particular: projects involving discharging waste waters directly in the international waterways; abstraction or diversion of international waters; projects related to discharging waste materials in a location that could

Safeguard Policies	Relevance
	impact on international waters;. These requirements represent screening criteria to be applied by the MERP Implementing Agency.
Disputed Areas (OP/BP 7.60) The Bank may support a project in a disputed area if governments concerned agree that, pending the settlement of the dispute, the project proposed for one country should go forward without prejudice to the claims of the other country	No. The project will not support any activities in disputed areas.
Disclosure Policy (BP 17.50) supports decision making by the borrower and Bank by allowing the public access to information on environmental and social aspects of projects and has specific requirements for disclosure	Yes. The EMF will be disclosed and consulted in the country before appraisal and in the WB Info Shop.

Notă: Documentele de referință a Politicilor Operaționale (PO) ale BM și procedurile Băncii (PB) sunt prezentate în Anexa E.

1.5.2 Categoriile de screening și procedurile de evaluare a mediului

34. Screening-ul de mediu este o procedură obligatorie pentru PO/PB 4.01 *Evaluarea de mediu*. Banca desfășoară screening-ul de mediu al fiecărui proiect propus pentru care va acorda finanțare pentru a determina amploarea și tipul corespunzător al evaluării de mediu care urmează să fie efectuată.

Banca clasifică proiectul propus în una din cele patru categorii, în funcție de tipul, localizarea, sensibilitatea și amploarea proiectului, precum și natura și amploarea efectelor potențiale asupra mediului⁴. Aceste patru categorii sunt A, B, C și FI.

35. Proiectele din **Categoria A** pot avea impacturi negative semnificative asupra mediului. Aceste impacturi pot fi sensibile, ireversibile și diverse, cu evacuări directe de poluanți, care sunt suficient de mari pentru a cauza poluarea aerului, apei sau solului; modificări pe scară largă a terenului și /sau împrejurimilor; extragerea, consumul, sau conversia cantități substanțiale de păduri și altor resurse naturale; modificări măsurabile a ciclurilor hidrologice; deplasarea involuntară a persoanelor și alte tulburări sociale semnificative. Impacturile pot fi diverse, extinse, la nivel de sector, sau stabilite precedent. Impacturile, în general, rezultă dintr-o componentă majoră a proiectului și afectează zona în întregime sau un sector întreg. Acestea pot afecta o zonă mai extinsă decât terenurile sau instalațiile care sunt supuse lucrărilor fizice. EM pentru proiectul din categoria A examinează impacturile potențiale negative și pozitive ale proiectului, le compară cu cele ale alternativelor fezabile (inclusiv scenariul "fără proiect"), și recomandă măsurile necesare pentru a preveni, minimiza, atenua sau compensa impactele negative și pentru a îmbunătăți performanța de mediu. Pentru proiectul din categoria A, Beneficiarul este responsabil de pregătirea unui raport, a unei EIM complete (sau a unei EIM regionale sau sectoriale multilaterale).

Pentru proiectele din Categoria A corespund activitățile enumerate în Legea privind EIM (2014) și în Ordinul privind organizarea și desfășurarea Expertizei Ecologice de Stat (2002) în cazul în care se atribuie la activitățile/întreprinderile planificate noi.

36. Proiectele din **Categoria B** au impacturi potențiale negative de mediu asupra populației sau zonelor importante de mediu - inclusiv asupra zonelor umede, pădurilor, pășunilor și altor habitate naturale, care sunt mai puțin nocive decât cele din categoria A. Aceste impacturi sunt specifice terenului; puține din ele sunt ireversibile; în cele mai multe cazuri, măsurile de atenuare pot fi elaborate mai ușor decât pentru proiectele din Categoria A. Scopul EM pentru un proiect din categoria B poate varia de la un proiect la altul, dar este mai îngust decât cel de la evaluarea proiectelor din categoria A. La fel ca și în cazul evaluării de mediu a proiectelor din Categoria A, EM a proiectelor din categoria B examinează impacturile potențiale negative și pozitive ale proiectului și recomandă orice măsuri necesare pentru a preveni, a minimiza, atenua sau compensa impacturile negative și de a îmbunătăți performanța de mediu. Constatările și rezultatele EIM pentru proiectele din categoria B sunt descrise în documentația de proiect (Documentul de evaluare a proiectului și Documentul de informare a Proiectului).

⁴ See: Environmental Assessment Update Sourcebook, Environmental Department, April 1993. The World Bank

La proiectele din Categoria B pot fi atribuite toate activitățile care nu sunt enumerate în Legea privind EIM (2014) și în Ordinul privind organizarea și desfășurarea Expertizei Ecologice de Stat (2002), precum și acele activități enumerate în documentele de mai sus ce se atribuie la întreprinderile care deja activează și au trecut prin procedurile EIM și EES, de exemplu acelea, care conform procedurilor naționale solicită EIM numai pentru părțile noi de dezvoltare (construcție, reconstrucție, reabilitare, extinderea instalațiilor industriale, etc.).

37. **Categoria C.** O EIM sau o analiză de mediu nu este necesară pentru proiectele din categoria C, deoarece proiectul este puțin probabil să aibă impacturi negative; în mod normal, ele au acțiuni neînsemnate sau minime privind amplasarea fizică. Evaluarea profesională stabilește că proiectul are un impact nesemnificativ sau minim asupra mediului. În afară de screening, nu este necesară nici o acțiune suplimentară de EM.

La proiectele din Categoria C corespund activitățile ce se referă la categoria a treia a proiectelor, care urmează să aibă impacturi minore asupra mediului și de aceea nu necesită să fie trecute prin procedurile formale ale EIM și EES.

38. **Categoria FI.** Proiectul din Categoria FI implică investiții de fonduri de la Bancă, prin intermediul unui intermediar financiar, în subproiecte care pot duce la efecte negative asupra mediului.

39. Banca examinează constatările și recomandările EIM pentru a stabili dacă acestea oferă o bază adecvată pentru finanțarea proiectului din partea Băncii. În cazul în care Beneficiarul a finisat sau a finalizat parțial activitatea privind EM înainte de implicarea Băncii în proiect, Banca analizează EM pentru a asigura corespunderea ei cu această politică. Banca poate solicita, după caz, desfășurarea activității suplimentare privind EM, inclusiv desfășurarea consultărilor publice și informare.

40. *Exemple de proiecte* care sunt incluse în Categoriile A, B și C sunt prezentate în *Tabela 3* de mai jos. Prin urmare, această listă este un punct de pornire bun și un cadru pentru decizia de screening. Din cauza altor factori implicați, cum ar fi localizarea proiectului, natura impactului, precum și necesitatea procesului de EIM de a fi suficient de flexibil pentru a le ajusta, listele nu vor fi utilizate ca unică bază pentru screening.

Proiectele cu componente multiple sunt clasificate conform componentei care are cel mai mare impact negativ; dacă există componenta din Categoria A, atunci proiectul este clasificat în categoria A, și respectiv necesită o EIM completă.

Tabela 3. Tipurile de proiecte conform categoriilor A, B și C ale BM

Categoria A <i>Proiectele/componentele proiectului care pot avea impacturi diverse și semnificative – necesită EIM</i>	Categoria B <i>Proiectele/componentele proiectului care pot avea impacturi diverse și semnificative – o EIM mai limitată e necesară</i>	Categoria C <i>Proiectele care puțin probabil pot avea impacturi negative directe – nu este necesară EIM</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Baraje și rezervoare; • Proiecte de producere forestieră; • Irigarea, drenaj și de control al inundațiilor (de scară largă); • Fabrici industriale (de scară largă *) și proprietăți industriale, incl. extindere majora, reabilitare sau modificare; • Acvacultura și cultura marină (de scară largă); • Clearance-ul terenurilor și nivelare; • Dezvoltarea minerală • Portul și dezvoltarea portului; • Ameliorarea, dezvoltarea terenurilor noi; • Reinstalarea și toate proiectele cu impact potențial major asupra oamenilor; 	<ul style="list-style-type: none"> • Industriile agricole (de scară mică); • Electrice; de transmisie; • Irigarea și drenaj (de scară mică); • Energia regenerabilă; • Electrificarea rurală; • Turism; • Alimentarea cu apă și canalizare rurală; • Proiectele bazinelor hidrografice (de administrare sau reabilitare); • Proiecte de reabilitare, menținere, și modernizare (de scară mică); • Arii protejate și conservarea biodiversității; • Reabilitarea sau modificarea instalațiilor industriale existente (de scară mică); • eabilitarea autostrăzilor sau 	<ul style="list-style-type: none"> • Educația; • Planificarea familială; • Sănătatea; • Nutritia; • Dezvoltarea instituțională; • Asistența tehnică; • Proiecte de resurse umane

Categoria A <i>Proiectele/componentele proiectului care pot avea impacturi diverse și semnificative – necesită EIM</i>	Categoria B <i>Proiectele/componentele proiectului care pot avea impacturi diverse și semnificative – o EIM mai limitată e necesară</i>	Categoria C <i>Proiectele care puțin probabil pot avea impacturi negative directe – nu este necesară EIM</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea hidrografică; • Dezvoltarea termică și hidroelectrică; • Fabricarea, transportul și utilizarea pesticidelor sau a altor materiale periculoase și / sau toxice 	<ul style="list-style-type: none"> • drumurilor rurale; • Eficiența energetică 	

Notă: *De Scară largă aici sunt definite întreprinderile cu vânzările anuale de 3 milioane USD sau echivalent.

41. *Selectarea categoriei* se bazează pe evaluarea profesională și informații disponibile la momentul identificării proiectului. În cazul în care proiectul este modificat sau informațiile noi devin disponibile, politica de EIM a Băncii permite de a reclasifica proiectul. De exemplu, un proiect din categoria B, ar putea deveni în categoria A, dacă informațiile noi indică faptul că acesta ar putea avea un impact divers și semnificativ asupra mediului. Și invers, un proiect din categoria A ar putea fi reclasificat ca B, în cazul în care o componentă cu un impact semnificativ este redus sau modificat.

42. Proiectele din categoria B de același tip deseori diferă numai după scară de proiectele din categoria A. Proiectele care includ reabilitare, menținere sau modernizare, dar nu construcții noi vor fi, de obicei, în categoria B. Un Proiect cu oricare din aceste caracteristici poate avea impacturi, dar ele puțin probabil să fie "semnificative". Totuși, fiecare caz trebuie evaluat individual, în baza valorilor proprii. Multe proiecte de reabilitare, menținere și modernizare necesită o atenție la problemele de mediu existente pe teren. Prin urmare, un audit de mediu poate fi mai util decât o evaluare a impactului în desfășurarea EIM pentru astfel de proiecte.

43. *Selectarea categoriei de screening* deseori depinde în mod substanțial de intenția proiectului, în timp ce „semnificația” impacturilor posibile este parțial o funcție a împrejurimilor naturale și socio-culturale. Există o serie de locații care pot fi considerate în Categoria “A” situate:

- în sau în apropierea ecosistemelor sensibile și valoroase - zone umede, zone naturale, habitatele speciilor pe cale de dispariție;
- în sau lângă zonele cu terenuri arheologice și /sau istorice sau institutii culturale și sociale existente;
- în zonele dens populate, unde reamplasarea poate fi necesară sau impactul poluării potențiale și alte tulburări pot afecta în mod semnificativ comunitățile;
- în regiunile supuse activităților de dezvoltare grele sau unde există conflicte în alocarea resurselor naturale;
- de-a lungul cursurilor de apă, în zonele de realimentare acvifere sau în rezervoarele bazinelor hidrografice utilizate pentru alimentarea cu apă potabilă; și
- pe terenuri sau ape care conțin resurse valoroase (cum ar fi: pescuitul, minerale, plantele medicinale, solurile agricole).

1.5.3 Informarea și consultarea publică

44. *Procedura de consultare publică a Băncii Mondiale.* Pentru toate proiectele din categoria A și B propuse pentru finanțare de BM, pe parcursul procesului de EIM, Beneficiarul consultă toate părțile interesate, inclusiv grupurile interesate de proiect și organizațiile non-guvernamentale locale (ONG-uri) privind aspectele de mediu ale proiectului și ia punctele lor de vedere în considerație. Debitorul inițiază astfel de consultări cât mai curând posibil. Pentru proiectele din categoria A, Beneficiarul consultă aceste grupuri cel puțin de două ori: (a) la scurt timp după screening-ul de mediu și înainte ca termenii de referință pentru EM sunt finalizați; și (b) o dată pregătește proiectul raportului privind EM. În plus, Beneficiarul se consultă cu aceste grupuri pe parcursul implementării proiectului, dacă este necesar pentru a aborda problemele legate de EM, care îi afectează.

45. *Procedura de informare a Băncii Mondiale.* Pentru consultări semnificative între debitor și grupurile interesate de proiect și ONG-urile locale cu privire la toate proiectele de categoria A și B, propuse pentru finanțare de AID, Beneficiarul oferă materiale relevante în timp util, înainte de consultări și într-o formă și limbă cunoscută și accesibilă grupurilor care sunt consultate.

PROIECT

2. Analiza impactului potențial de mediu

2.1 Impactul pozitiv de mediu

50. Subproiectele care urmează să fie implementate în cadrul PRIM vor genera o serie de impacturi pozitive directe și indirecte. *Impacturile pozitive directe* vor fi generate de condițiile de învățămînt îmbunătățite - ca rezultat activitățile educaționale sunt desfășurate în spații bine amenajate. *Impacturile pozitive indirecte* se referă la îmbunătățirea generală a mediului educațional, creșterea calității educației, introducerea tehnologiilor și tehnicilor avansate, crearea noilor oportunități pentru acces la educația de calitate, contribuirea la reducerea sărăciei și perfecționarea calității serviciilor educaționale, precum și îmbunătățirea situației social-economice a țării. În plus, proiectul va aduce impact pozitiv privind conservarea energiei și reducerea poluanților în aer.

2.2 Impacturile negative de mediu

51. Impacturile negative se referă în principal la componentele de mediu fizice și biologice și sunt legate de poluarea apei, aerului și a solului, eroziunea solului, pierderea biodiversității și a habitatelor, consumul de energie și de apă, sănătate și riscurile profesionale. Pe parcursul activităților de construcție care pot avea o relevanță pentru subproiectele PRIM, principalele efecte negative sunt generate în timpul lucrărilor de renovare și se referă la eroziunea solului, poluarea solului și a apei prin evacuarea de deșeuri, poluarea aerului, acustică și estetică. Cele mai frecvente impacte potențiale negative generate în urma lucrărilor de re(construcție) propuse și semnificația lor sunt prezentate mai jos:

- (a) *Praful și zgomotul*: Pentru a evita aceste efecte este nevoie de a urma cele mai bune practici de construcție existente, care sunt bine cunoscute și aplicate în țară și sunt stabilite în PMM;
- (b) *Administrarea deșeurilor și scurgerilor*: Lucrările de (re)construcție vor genera deșeuri solide și lichide, inclusiv gips-carton, ulei de mașină, vopsele și solvenți. Scurgerile minore de combustibil și alte materiale pot apărea în timpul activităților de reabilitare. Administrarea necorespunzătoare a deșeurilor pe teren și a scurgerilor ar putea duce la efecte negative asupra mediului la nivel local, inclusiv asupra apelor subterane și elevilor;
- (c) *Asbest*: La această etapă nu se cunoaște dacă azbestul a fost utilizat în spațiile propuse pentru reabilitare, dar ținînd cont de utilizarea vastă în trecut, este posibil că acest material sa folosit în calitate de material de izolare și/sau material pentru acoperișuri. În cazul utilizării necorespunzătoare a azbestului, acest material ar putea fi o problemă reală de sănătate pentru muncitorii din construcții, precum și publicul larg din vecinătatea spațiilor reabilite, în special atunci cînd este inhalat;
- (d) *Impacturile de sănătate* Impactul asupra sănătății asociat cu activitățile de construcție în interior în cazul utilizării solvenților nocivi/toxici, cleiurilor și vopselor pe bază de plumb etc.; și
- (e) *Emisiile poluante generate de sisteme de încălzire*.

3. Îndrumări de mediu

3.1 Regulile și procedurile pentru screening-ul de mediu

55. Screening-ul fiecărui proiect propus pentru finanțare se efectuează în scopul determinării amploarei și tipului de evaluare a impactului asupra mediului, precum și determinării uneia din cele zece Politici ale Băncii Mondiale, care va fi aplicată. Atribuirea tipului proiectului la categoria BM și, respectiv, la riscul de mediu, care poate fi generat (de exemplu, risc sporit – pentru subproiectele din Categoria A; de la risc moderat la scăzut – pentru subproiectele din Categoria B; și de la risc minor până la fără risc – pentru proiectele din Categoria C) este într-o oarecare măsură, evaluarea unui expert.

56. În general, semnificația impactului și selectarea screening-ului respectiv depind de tipul și amploarea subproiectului, locația și sensibilitatea problemelor de mediu, precum și natura și amploarea impactului potențial.

57. Exemple de proiecte care sunt incluse în categoriile B și C sunt prezentate în *Tabelul 4 de mai jos*. Prin urmare, această listă este un punct de pornire bun și un cadru pentru decizia de screening. Din cauza altor factori implicați, cum ar fi locația proiectului, natura impactului, precum și necesitatea procesului EIM de a fi suficient de flexibil pentru a le ajusta, listele nu ar trebui utilizate ca unică bază pentru screening.

Tabelul 4. Exemple de tipuri de activități ale subproiectelor

Lucrări de renovare de scară mică în interiorul spațiilor școlarei (de exemplu revopsirea pereților, țiglă, instalarea de conducte de cabluri, noi conducte de apă, instalații noi de laborator)	X		-
Schimbarea acoperișurilor din azbest		X	PMM simplu
Lucrări de renovare majore care implica mutarea/ reconstrucția pereților (în special atunci când conține izolații sau plăci de azbest))		X	PMM simplu
Lucrări de renovare care implică generarea unor cantități relativ mari de deșeuri (de exemplu, schimbarea podelei, schimbarea sistemelor de ventilație sau electrice, schimbarea ușilor și / sau ferestrelor)		X	PMM simplu
Lucrări de renovare, inclusiv schimbarea ceramicii; reamenajarea birourilor existente, care implică materiale potențial periculoase, cum ar fi: resturi de vopsele, solvenți, emailuri, și schimbarea ușilor și ferestrelor (mai mult de 10)		X	PMM simplu
Rețele de aprovizionare cu apă		X	EIM și PMM simplu
Toalete publice		X	PMM simplu
Construirea noilor cazangerii de scară mică		X	EIM și PMM
Schimbarea echipamentelor cazangeriilor vechi și instalarea unor echipamente noi			PMM
Izolarea pereților, subsolurilor și mansardelor	X		-
Reparația/schimbarea ferestrelor și ușilor exterioare	X		-
Comutarea combustibilului		X	PMM
Eficiența energetică	X		-
Izolarea conductelor	X		-
Încălzirea apei de la soare	X		-

58. Pentru subproiectele din categoria C în afară de screening, nu este necesară nici o acțiune ulterioară de EIM. În cazul în care implementatorii PRIM întâmpină dificultăți cu clasificarea subproiectelor BM, e necesar să consulte cu Inspectoratul Ecologic de Stat.

3.2 Evaluarea impactului asupra mediului a subproiectelor din categoria B

59. După screening-ul inițial de mediu a ofertei subproiectului, pentru subproiectele din categoria B - implementatorii vor iniția EIM și PMM și/sau pregăti un PMM simplu și/sau o listă de verificare a PMM, în scopul de a identifica, evalua și de a preveni impactul potențial asupra mediului și a identifica măsurile de atenuare, care pot fi incluse în elaborarea proiectului. *Tabelul 4* specifică în ce caz trebuie aplicate instrumentele de EM.

Scopul EIM și/ sau PMM este de a prevedea efectele potențiale și de a îmbunătăți aspectele de mediu ale subproiectelor prin minimizarea, atenuarea sau compensarea efectelor negative. Termenii de referință pentru o Evaluare de Impact asupra Mediului și un Plan de Management de Mediu sunt atașate în anexele B și C ale CMM. Solicitantul proiectului este responsabil pentru efectuarea acestui studiu.

3.3 Prevenirea / atenuarea impacturilor

60. În baza normelor și procedurilor naționale existente și ale BM privind EIM, toate impacturile potențiale ce rezultă din lucrările planificate de reabilitare a școlilor și lucrările de conservare a energiei trebuie să fie identificate, și se pregătește și se propune un set de măsuri de atenuare. Mai mult decât atât, deoarece măsurile preventive sunt favorizate față de măsurile de atenuare sau compensatorii, PRIM va oferi informație pentru toate părțile interesate și, în special, echipei Proiectului, pentru a evita sau reduce la minimum impactul potențial asupra mediului prin aplicarea unui set de practici bune, orientate spre întreprinderile implementatoare prin furnizarea de îndrumări privind problemele de durabilitate ecologică și consultări privind lucrările de (re)construcții.

61. Măsurile-cadru propuse de reducere a impactului pentru lucrari de renovare includ următoarele:

Măsurile organizatorice. Înainte de a începe activitățile de reabilitare este necesar de a informa inspectoratele de construcție și de mediu locale și comunitățile în mass-media și /sau pe site-urile accesibile publicului despre lucrările care vor fi efectuate (inclusiv la șantier). Adicional, este necesar să dispună de toate permisele necesare din punct de vedere legal. Toate lucrările trebuie efectuate într-un mod sigur și disciplinat pentru a minimiza impactul asupra locuitorilor vecini și asupra mediului. Constructorii trebuie să fie îmbrăcați în mod corespunzător, să dispună de respiratoare și ochelari de protecție, mănuși și încălțăminte de siguranță necesare.

Protecția aerului și reducerea prafului. În timpul activităților de reabilitare este necesar de a utiliza jgheaburi speciale mai sus de primul etaj și de a menține demolarea molozului în zona controlată, pulverizând cu apă, pentru a reduce praful de moloz. De asemenea, este necesar de a reduce praful în timpul forajului pneumatic/demolării pereților prin pulverizare cu apă și/sau instalarea dispozitivelor pentru absorbția prafului. Este strict interzis arderea de materiale de construcții/deșeuri pe teren. Pentru transportarea oricărui alt material prăfuit la locul de reabilitare e necesar umezirea sau acoperirea mărfii. Reducerea prafului pe terenul de reabilitare în timpul sezonului uscat al anului poate fi realizată prin udarea suprafeței solului. Lucrătorii care efectuează lucrările trebuie să dispună de haine de protecție și respiratoare.

Reducerea zgomotului. Înainte de începerea oricărei lucrări este recomandat de a informa direct sau prin intermediul panourilor locale sau ziare toate părțile potențial interesate și mai ales vecinii despre activitățile de reabilitare. Zgomotul trebuie să fie redus prin utilizarea practicilor bune de management și limitarea lucrărilor la schimbul de zi, și/sau după lecțiile de școală. Echipamentele și utilajele de construcție utilizate trebuie să fie calibrate în conformitate cu standardele de zgomot.

Deșeurile de la construcții și scurgeri. Drept o cerință generală este că elementele de construcție existente care urmează a fi reabilitate (pereții, plăcile de cimentetc.) trebuie reabilitate cu atenție și deșeurile de construcție trebuie să fie sortate și scoase în mod organizat și evacuate pe un teren autorizat. Toate materialele valoroase (uși, ferestre, obiecte sanitare, etc.) trebuie să fie dezasamblate cu atenție și transportate în zona de stocare alocată în acest scop. Materialele valoroase trebuie să fie reciclate în cadrul proiectului sau vândute. Deșeurile, unde e posibil, să fie

reduse la minimum, separate și tratate corespunzător. Dacă deșeurile sunt separate, ele sunt mai ușor de gestionat. Unele materiale, cum ar fi ușile sau chiuvetele de ceramică pot fi utilizabile din nou pe teren. Materialele neutilizabile e necesar să fie transportate la locul corespunzător pentru reciclare. Pentru deșeurile nereciclabile, în acord cu municipalitatea, deșeurile vor fi depozitate la groapa de gunoi a localității. Arderea deschisă și ilegală a oricăror deșeuri este strict interzisă. Adicional la deșeurile solide, pe teren vor fi unele deșeuri periculoase: precum restul de vopsele, emailuri, ambalaje ulei, uleiuri, materiale contaminate cu ulei, materiale de izolare, etc., - în baza prevederilor cadrului legal de mediu - toate deșeurile trebuie colectate și transmise organelor locale autorizate pentru colectarea și transportarea deșeurilor periculoase.

Problemele de azbest. Abordarea generală în timpul utilizării acestui material este că constructorii au evitat distrugerea plăcilor de azbest de pe acoperișuri sau de la izolarea pereților și le-au depus în mod organizat pe terenurile de construcții. De asemenea, constructorii trebuie să evite eliberarea fibrelor de azbest în aer de la distrugere. De asemenea, este necesar ca în timpul lucrului cu plăci de azbest muncitorii să poarte haine speciale, mănuși și respiratoare. În cazul în care utilizarea de materiale cu conținut de azbest (MCA) este prevăzută pentru renovarea acoperișului, este necesar să se prezinte o scurtă descriere a materialelor alternative care nu conțin azbest, disponibilitatea lor și motivele pentru materialul ales. În cazul în care a fost prevăzută sau confirmată prezența MCA în infrastructura existentă și perturbarea lor s-a dovedit a fi inevitabilă, e necesar includerea următoarelor cerințe în PMM pentru lucrările de construcție:

- Asigurarea legilor și reglementărilor în țara gazdă pentru controlul expunerii mediului și a lucrătorilor la azbest în lucrările de construcții și evacuarea deșeurilor în cazul în care sunt prezente MCA;
- Stabilirea dacă este necesară acordarea de licențe și autorizări pentru lucrări de către autorități;
- Elaborarea unui plan de efectuare a lucrărilor ce implică strămutarea, reparația și eliminarea de MCA într-un mod care minimizează expunerea la azbest a lucrătorilor și comunității. Planul e necesar să includă: (i) izolarea zonelor interioare unde va avea loc strămutarea; (ii) protecția pereților, podelelor și altor suprafețe cu foi de material plastic; (iii) construcția facilităților de decontaminare pentru lucrători și echipamente; (iv) eliminarea MCA, folosind metode umede și plasarea imediată a materialului în recipiente impermeabile; (v) curățirea finală cu echipament în vacuum și decontaminarea instalațiilor; (vi) evacuarea MCA și a materialelor contaminate într-un depozit de deșeuri autorizat; (vii) verificarea și monitorizarea aerului în timpul desfășurării lucrărilor, precum și prelevarea finală de probe de aer, de către o entitate independentă;
- Instruirea firmelor de construcții și/sau persoanelor angajate în timpul construcției în probleme de sănătate și securitate;
- Asigurarea tuturor lucrătorilor din construcții, cu mijloace de protecție individuală, inclusiv respiratoare și îmbrăcăminte de unică folosință;
- Informarea autorităților de către beneficiar sau contractantul selectat despre evacuare și eliminare în conformitate cu reglementările în vigoare și cooperarea cu reprezentanții agenției pe parcursul tuturor inspecțiilor și anchetelor.

Depozitarea temporară a materialelor (inclusiv a celor periculoase). Dacă e posibil, e necesar de a evita stocarea de materiale de construcții. Altfel, materialele de construcții vor fi depozitate pe teren, și protejate de intemperii. Materiale periculoase, cum ar fi: vopselele, uleiurile, emailurile și altele e necesar să fie păstrate pe o suprafață impermeabilă, și adsorbantă, precum nisipul sau rumegușul trebuie să fie păstrate pentru dirijarea scurgerilor mici.

Asigurarea sănătății și securității lucrătorilor. Personalul trebuie să dispună de echipament de protecție, mănuși de cauciuc, respiratoare, ochelari și mască de respirație cu filtru, precum și căști. Înainte de începerea lucrărilor de renovare, toți lucrătorii trebuie să treacă un curs de instruire privind securitatea muncii. De asemenea, este necesar efectuarea inspecțiilor de rutină a mașinilor și echipamentelor în scopul detectării problemelor și respectarea termenului de reparație, instruirea lucrătorilor încadrați în utilizarea mașinilor, instrumentelor și echipamentului privind metodele sigure și tehnicile de lucru. O atenție deosebită trebuie acordată operațiunilor de

sudură. Este interzis distribuirea instrumentelor defectate sau neverificate pentru efectuarea lucrărilor, precum și lăsarea instrumentelor mecanice conectate la rețeaua de alimentare cu energie electrică sau conductele de aer comprimat; tragerea în sus și îndoirea cablurilor și conductelor de aer; instalarea cablurilor și furtunurilor prin intersectarea lor cu cabluri, cabluri electrice, dirijarea elementelor de rotație a instrumentelor de mîină.

Bună gospodărire. Aceasta se referă la practicile generale bune de a păstra terenurile curate și organizate, inclusiv activitățile relevante de mediu, cum ar fi depozitarea materialelor periculoase, restricții de acces pentru personalul din afară și respectarea securității la locul de muncă etc.

3.4 Planul de management de mediu (PMM)

62. *Scopul și obiectivul PMM.* Planul de management de mediu al Proiectului constă dintr-un set de măsuri de atenuare, monitorizare și instituționale, care trebuie întreprinse în timpul implementării și funcționării pentru a elimina impacturile negative asupra mediului și sociale, sau a le reduce la un nivel acceptabil. PMM este un element cheie al unui raport privind EM pentru toate subproiectele de categoria B.

63. *Lista de verificare a PMM.* În cazul în care proiectul include lucrări de (re)construcție de scară mică, se propune de a utiliza un format-tip a fișei de verificare ("Fișa de verificare a PMM"), elaborat de Banca Mondială pentru a oferi "practici pragmatice bune", care este elaborat pentru a fi ușor de utilizat și compatibil cu cerințele de salvagardare (este prezentat în *Anexa A*). Formatul-tip a Fișei de verificare prezintă abordările tipice preventive și de atenuare pentru contractele comune de lucrări de renovare cu impact localizat. Este prevăzut că această fișă să includă elementele cheie ale unui Plan de management de mediu pentru a întruni cerințele de Evaluare de mediu ale Băncii Mondiale (ref. PO/BP/GP 4.01).

64. *Structura Fișei de verificare a PMM.* Fișa de verificare a PMM (vedeți *Anexa A*) are patru secțiuni:

- (a) Partea 1 constituie o parte descriptivă ("pașaportul terenului"), care descrie specificul proiectului din punct de vedere a locației, descrierea proiectului și lista procedurilor de autorizare sau informare cu referire la reglementările relevante. Anexele pentru informații suplimentare pot fi adăugate, dacă este necesar;
- (b) Partea 2 include informații de salvagardare;
- (c) Partea 3 include măsuri de screening de mediu și sociale, precum și măsuri de atenuare într-un format simplu Da/Nu, și
- (c) Partea 4 este un Plan de monitorizare specific terenului pentru activitățile desfășurate în timpul lucrărilor de reabilitare.

66. *Includerea PMM în documentele Proiectului.* Prevederile PMM pot fi utilizate pentru următoarele:

- (a) includerea cerințelor PMM în Manualul Operațional al Proiectului;
- (b) includerea Îndrumărilor de mediu în contractele de construcții pentru subproiectele individuale, atât în caietul de sarcini cât și în facturi, iar Contractorii vor include costurile în ofertele lor financiare;
- (c) responsabilitatea respectării PMM în cadrul activităților PRIM;
- (d) specificarea măsurilor de atenuare și de evitare în timpul implementării lucrărilor propuse; și
- (e) monitorizarea și evaluarea măsurilor de atenuare /evitare, identificate în cadrul examinării specifice pe teren și în PMM. Măsurile de atenuare necesare constituie o parte integrantă a implementării subproiectului, inclusiv contractele obligă contractorii de a respecta cerințele de mediu în timpul desfășurării lucrărilor de construcții.

Toți contractanții vor utiliza standardele și procedurile tehnice acceptabile de mediu în timpul efectuării lucrărilor. În plus, clauzele contractuale vor include cerințele privind respectarea tuturor legilor și normelor în domeniul construcțiilor naționale, ocrotirii sănătății, precum și a celor de salvagardare și de protecție a mediului.

3.5 Planul de management de mediu

67. Monitorizarea de mediu pe parcursul implementării proiectului trebuie să furnizeze informații cu privire la aspectele de mediu ale proiectului, în special impactul proiectului asupra mediului și eficiența măsurilor de atenuare luate. Aceste informații permit evaluarea succesului măsurilor de atenuare, ca parte a monitorizării proiectului, și permit de a implementa acțiuni corective, atunci când este necesar. CMM identifică obiectivele de monitorizare și specifică tipul de monitorizare, precum și legătura acestora cu impactul și măsurile de atenuare. Compartimentul de monitorizare a PMM prevede: (a) o descriere specifică, precum și detaliile tehnice ale măsurilor de monitorizare, inclusiv parametrii care urmează să fie măsurați, metodele utilizate, locațiile de prelevare de probe, frecvența măsurărilor, limitele de detecție (după caz), și definirea limitelor care vor semnaliza necesitatea unor acțiuni corective; și (b) procedurile de monitorizare și raportare pentru: (i) a asigura detectarea timpurie a condițiilor care necesită măsuri speciale de atenuare, și (ii) a furniza informații cu privire la progresele și rezultatele de atenuare.

68. În cazul în care va fi aprobat, în timpul etapei de funcționare a subproiectului, echipa PRIM împreună cu reprezentantul teritorial al IES și alte autorități, atunci când este necesar (în cazurile informate anterior de nerespectare), efectuează supravegherea și monitorizarea de mediu pentru a identifica nivelul de conformitate cu măsurile de proiectare și de atenuare convenite pentru a asigura implementarea subproiectelor în conformitate cu Planul de Management de Mediu sau asigurarea că au fost puse în aplicare măsurile corective necesare. Formatul propus al Planului de Monitorizare de Mediu este prezentat în *Anexa C*.

69. Respectarea măsurilor de atenuare a mediului convenite trebuie să fie raportate de către echipa PRIM în mod regulat (semestrial) în rapoartele privind implementarea proiectului. În caz de nerespectare, echipa PRIM împreună cu reprezentanții IES investighează natura și motivul (motivele) pentru nerespectare, precum și va fi luată o decizie privind aducerea subproiectului în conformitate cu legea, altfel finanțarea va fi suspendată.

70. Echipa PRIM face publică informația cu privire la monitorizarea activităților de management de mediu și măsurile de atenuare în rapoartele sale prezentate BM privind implementarea subproiectului și în timpul misiunilor periodice de monitorizare ale Băncii.

3.6 Examinarea și aprobarea Evaluării de mediu a subproiectelor

71. *Examinarea și aprobarea EM.* Echipa PRIM va prezenta PMM al subproiectului Inspectoratului Ecologic de Stat teritorial pentru efectuarea expertizei ecologice. Nici un subproiect nu va începe (re)construcția până la primirea unui răspuns pozitiv în scris în mod oficial.

72. *Activitățile de supraveghere și monitorizare.* Pe parcursul implementării subproiectului, echipa PRIM va avea responsabilitatea generală de supraveghere pentru a asigura că măsurile indicate în PMM sunt îndeplinite în modul corespunzător. În colaborare cu autoritățile locale și IES, echipa PRIM va efectua monitorizarea de mediu a subproiectului pe parcursul etapelor de construcție și funcționare specificate în planul de monitorizare a PMM.

73. *Raportarea.* Rapoartele periodice de progres a subproiectelor vor include un compartiment intitulat "Management de Mediu". Compartimentul va fi succint: prezentarea unei descrieri a activităților de monitorizare, toate problemele identificate și modul în care acestea au fost sau se planifică a fi soluționate.

Anexe

PROIECT

Anexa A. Fișa de verificare de mediu

FIȘA DE VERIFICARE DE MEDIU

Partea 1

(se completează de Beneficiar pentru subproiectele de construcție și reconstrucție de scară mică)

Cadrul instituțional și administrativ				
Țara				
Denumirea sub-proiectului				
Scopul sub-proiectului și activitatea				
Aranjamentele instituționale (Nume și contacte)	Banca Mondială (Liderul echipei de proiect)	Management de proiect	Partenerul local și/sau beneficiarul (destinatarul)	
Aranjamentele de implementare (Nume și contacte)	Supravegherea	Supravegherea din partea partenerului sau beneficiarului	Supravegherea inspecțiilor locale	Contactor
Descrierea locului				
Denumirea locului				
Descrierea locației	Anexa 1: Harta locului [ ]Da sau [ ]Nu			
Proprietarul terenului				
Descrierea geografică				
Cadrul legal				
Documente legale aplicabile activităților preconizate în cadrul sub-proiectului (autorizații, avize, permise, contracte etc.)				
Consultări publice				
Identificați când/unde au avut loc consultările publice				
Consolidarea capacităților instituționale				
Va avea loc orice activitate privind consolidarea capacităților instituționale?	[ ]Nu sau [ ]Da. Dacă Da, Anexa 2 va include Programul consolidării capacităților instituționale			

Beneficiar: _____ Semnătura: _____ Data: _____

FIȘA DE VERIFICARE DE MEDIU

Partea 2

(se completează de beneficiar pentru sub-proiectele de categoria B de construcție și reconstrucție de scară mică)

EVALUARE PROTECȚIEI MEDIULUI/ SOCIALĂ			
Activitățile pe teren vor include / implică oricare din următoarele:	Activitatea	Statut	Referințe suplimentare
	A. Reconstrucția clădirilor	☐ Da ☐ Nu	Vezi Secțiunea B de mai jos
	B. Construcții noi	☐ Da ☐ Nu	Vezi Secțiunea B de mai jos
	C. Sisteme individuale de tratare a apelor uzate	☐ Da ☐ Nu	Vezi Secțiunea C de mai jos
	D. Clădiri istorice și zone	☐ Da ☐ Nu	Vezi Secțiunea D de mai jos
	E. Achiziții de terenuri ⁵	☐ Da ☐ Nu	Vezi Secțiunea E de mai jos
	F. Materiale periculoase și toxice ⁶	☐ Da ☐ Nu	Vezi Secțiunea F de mai jos
	G. Impacturi asupra pădurilor și ariilor protejate	☐ Da ☐ Nu	Vezi Secțiunea G de mai jos
	H. Manipularea / managementul deșeurilor medicale	☐ Da ☐ Nu	Vezi Secțiunea H de mai jos
	I. Securitatea de trafic și pietoni	☐ Da ☐ Nu	Vezi Secțiunea I de mai jos

ACTIVITATEA	PARAMETRU	FIȘA DE CONTROL A MĂSURILOR DE ATENUARE
A. Condiții generale	Notificarea și siguranța lucrătorilor	(a) Inspecțiile locale în construcții și de mediu și comunitățile au fost înștiințate privind activitățile planificate (b) Publicul a fost înștiințat cu privire la lucrările prin informarea corespunzătoare în mass-media și/sau în locuri publice (inclusiv în locul lucrărilor) (c) Au fost obținute toate permisele și autorizațiile necesare pentru lucrările de construcție / reconstrucție (d) Toate lucrările vor fi efectuate într-o manieră sigură și disciplinat privind reducerea impactului asupra mediului și rezidenților din vecinătate (e) Lucrătorii vor fi conformi bunelor practici internaționale (asigurate și echipate cu căști, măști, mănuși, ochelari de siguranță, centuri de siguranță, cizme ș.a.) (f) Semne speciale corespunzătoare vor informa lucrătorii să respecte regulile și regulamentele-cheie.
B. Activități generale de reconstrucție/construcție	Calitatea aerului	(a) În timpul demolărilor din interior mai sus de primul etaj se folosește toboganul la transportarea materialului demolat. (b) Resturile de demolare se păstrează în zonă controlată și se stropesc cu apă pentru a reduce praful de moloz (c) În timpul forajului pneumatic / distrugere zid se folosesc mijloace contra praf (apă, ecrane etc.) (d) Mediul înconjurător, terenul adiacent (drumuri, poteci) este liber de moloz, pentru a minimiza răspândirea prafului (e) Pe terenul de construcție nu va fi nici o ardere deschisă a deșeurilor (f) Pe terenul de construcție nu va fi trafic excesiv de vehicule
	Zgomot, gălăgie	(g) Zgomotul de construcție va fi limitat în timpul stipulat permis/autorizat (h) În timpul lucrărilor motoare, generatoare, compresoare și alte echipamente mecanice trebuie să fie închise și amplasate cât mai departe posibil de zonele rezidențiale

⁵ Proiectul va susține construirea de clădiri noi doar în cazul când nu este necesară achiziție de terenuri și nu există probleme de relocare; pentru astfel de cazuri, investitorul ar trebui să aibă titlul de proprietate, precum și trebuie să dovedească că terenul la momentul depunerii cererii de finanțare nu este ocupat sau folosit în mod ilegal.

⁶ Materiale toxice/periculoase include, și nu se limitează la azbest, vopsele toxice, solvenți de vopsea de plumb, etc.

ACTIVITATEA	PARAMETRU	FIȘA DE CONTROL A MĂSURILOR DE ATENUARE
	Calitatea apei	(a) Pe teren vor fi luate măsuri adecvate de combatere a eroziunii și prevenire a înnămolirii obiectelor acvatice, cum ar fi, de exemplu, instalarea obstacolelor din baloturi de paie și/sau obstacole de nisip
	Managementul deșeurilor	(a) Vor fi identificate căile și locurile de colectare și depozitare pentru toate tipurile de deșeuri așteptate de la demolare și activitățile de construcție. (b) Deșeurile minerale de construcție și materialul de demolare vor fi separate de deșeuri comune, organice, lichide și chimice prin sortare și depozitate în containere adecvate. (c) Deșeurile de construcție vor fi colectate și eliminate în mod corespunzător de către organizații autorizate (d) Înregistrările de eliminare a deșeurilor vor fi menținute ca dovadă de bună gestionare a deșeurilor. (e) Ori de câte ori este posibil beneficiarul va reutiliza și va recicla materialele adecvate și viabile (cu excepția de azbest)
C. Sisteme individuale de tratare a apelor uzate	Calitatea apei	(a) Metodele de gestionare a deșeurilor sanitare și a apelor uzate trebuie să fie aprobate de către autoritățile locale (b) Înainte de a fi evacuate în apele de recepție, efluenți de la sistemele individuale trebuie să fie tratate în scopul de a corespunde criteriilor minime de calitate stabilite de instrucțiunile naționale privind calitatea efluenților și de tratare a apelor uzate (c) Va fi efectuată monitorizarea sistemelor noi de ape uzate/canalizare
D. Clădiri istorice și zone	Patrimoniul cultural	(a) În cazul în care clădirea are o valoare istorică, desemnată istoric, foarte aproape de un astfel de statut, sau situată într-un cartier istoric desemnat – beneficiarul trebuie să informeze autoritățile locale și să obțină aprobarea/autorizația pentru toate activitățile de construcții, în conformitate cu legislația locală și națională (b) Beneficiarul va asigura că artefact sau alte posibile descoperiri în săpături sau în construcții vor fi notate, documentate, comunicate autorităților locale, lucrările pe șantier fiind stopate sau redirecționate.
E. Achiziții de terenuri	Planul/cadrul de achiziții a terenului	(a) În cazul în care exproprierea de teren nu a fost așteptată și este necesară, sau în cazul în care pierderi de acces la venituri a utilizatorilor legali sau ilegali de terenuri nu au fost așteptate, dar pot să apară, este consultat reprezentantul băncii. (b) Planul/cadrul de achiziții a terenului aprobat (dacă se cere de proiect) va fi implementat.
F. Materiale toxice	Managementul azbestului	(a) În cazul în care azbest se află pe terenul proiectului, marcați în mod clar ca este material periculos (b) Atunci când este posibil, azbestul trebuie ambalat în mod corespunzător și sigilat, pentru a evita pierderi (c) Înainte de mutare (în cazul în care este necesar) materialul de azbest va fi tratat cu un agent de umezire, pentru a reduce praful de azbest (d) Materialul de azbest va fi manipulat și eliminat de către personal calificat și cu experiență (e) În cazul în care materialul de azbest este stocat temporar, deșeurile ar trebui să fie în siguranță, închise în interiorul containerului și marcate în mod corespunzător (f) Azbestul demolat/scos nu va fi reutilizat
	Managementul deșeurilor periculoase/toxice	(a) Stocarea temporară a tuturor substanțelor periculoase sau toxice va fi în siguranță în containere etichetate cu detalii de compoziție, proprietățile și informația privind manipularea (b) Containerul cu substanțe periculoase ar trebui să fie ermetic închis pentru a evita scurgerile (c) Deșeurile sunt transportate de operatorii autorizați și la întreprinderi specializate (d) Vopsele cu ingrediente toxice sau solvenți sau vopsele pe baza de plumb nu vor fi utilizate.
G. Impacturi asupra pădurilor și ariilor protejate	Protecția	(a) Toate habitatele naturale și ariile protejate din vecinătate nu vor fi afectate sau exploatare; pentru tot personalul vor fi strict interzise vânătoarea, exploatarea forestieră sau alte activități dăunătoare. (b) Arborii de dimensiuni mari din apropiere trebuie marcați și îngrașiți pentru a proteja rădăcinile și a evita orice deteriorare a arborilor. (c) Zonele umede adiacente și râulețele de apă vor fi protejate de scurgeri de eroziune și sedimente prin diferite măsuri de reducere a aluviunilor (instalarea obstacolelor din baloturi de paie, fân, garduri, baraje, valuri etc.) (d) Nu va fi nici o amenajare ne autorizată pe teritoriul adiacent: gropi de gunoi, cariere sau depozite de deșeuri, mai ales în zonele protejate.
H. Manipularea / managementul deșeurilor medicale	Infrastructura pentru managementul deșeurilor medicale	(a) În conformitate cu reglementările naționale contractantul va asigura că unitățile sanitare nou construite și/sau reconstruite includ suficientă infrastructură pentru manipularea și eliminarea deșeurilor medicale; aceasta include și nu se limitează la: ▪ facilități speciale pentru deșeuri de asistență medicală (inclusiv instrumente murdare, dispozitive, și de țesut uman sau lichide), de

ACTIVITATEA	PARAMETRU	FIȘA DE CONTROL A MĂSURILOR DE ATENUARE
		la eliminarea altor deșeuri, altele; și <ul style="list-style-type: none"> ▪ facilități adecvate de depozitare pentru deșeuri medicale; și ▪ în cazul în care activitatea include tratamentul bazat pe facilitate, sunt practicate opțiunile adecvate de eliminare a deșeurilor
I. Securitatea de trafic și pietoni	Riscuri directe și indirecte pentru trafic public și pietoni cauzate de activitățile de construcție	(b) În conformitate cu reglementările naționale contractantul va asigura că șantierul de construcție este protejat în mod corespunzător, precum și traficul de construcție este reglementat. Acest lucru include, dar nu se limitează la: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Semnalizarea, semne de avertizare, bariere și indicatori de trafic: terenul va fi vizibil în mod clar și publicul este avertizat de toate pericolele potențiale ▪ Sistem de gestionare a traficului și instruirea personalului, în special pentru acces pe șantier și teritoriul adiacent cu trafic intens. Instalarea pasajelor și amenajarea trecerilor sigure pentru pietoni în cazuri în care traficul de construcție este intersectat. ▪ Ajustarea timpului de lucru la traficul local, de exemplu, evitarea activităților de transport importante, în timpul orelor de vârf etc. ▪ Gestionarea activă a traficului de către personalul instruit și vizibil pe șantier, dacă este necesar pentru trecerea în condiții de siguranță pentru public. ▪ Asigurarea accesului continuu în condiții de siguranță în încăperi, birouri, magazine și reședințe în timpul activităților de renovare, în cazul în care clădirea rămâne deschisă pentru public.

Beneficiar: _____ **Semnătura:** _____ **Data:** _____

PROIECT

FIȘA DE VERIFICARE DE MEDIU

Partea 3

(se completează de Beneficiar pentru subproiectele de construcție și reconstrucție de scară mică)

1. **Denumirea subproiectului:** _____

2. **Descrierea subproiectului:**

_____

3. **Activitățile de reabilitare propuse (Da/Nu)**

Activitatea	Da	Nu
Activități de reamenajare în interiorul școlii (de exemplu pereti revopsire, țigla, instalare de conducte, de cabluri, conducte de apă, instalații noi de laborator etc.)		
Înlocuirea acoperișului de azbest		
Activități de reamenajare majore care implica indepartarea / reconstrucție a pereților (în special atunci când conțin azbest)		
Lucrările de renovare care implică generarea unor cantități relativ mari de deșeuri (de exemplu, înlocuirea podea, schimb de ventilatie și sau sisteme electrice, înlocuirea ușilor și / sau ferestre)		
Activități de renovare, inclusiv înlocuirea de ceramică; remodelarea birourile existente care implică materiale potențial periculoase, cum ar fi resturi de vopsele, solvenți, emailuri, și înlocuirea cantități mai mari (mai multe despre 10) de ferestre și uși		
Sistemul de aprovizionare cu apă		
Veceuri publice		
Construcția cazangeriilor locale mici		
Înlocuirea echipamentelor cazanelor vechi și instalarea de noi		
Izolarea pereților, subsoluri și mansarde		
Reparatii / înlocuirea ușilor și ferestrelor exterioare, optimizare ferestre		
Comutare de combustibil		
Suprafețe reflectorizante de ziduri în spatele radiatoare		
Izolarea țevi		
Încălzitoare de apă solare		

Beneficiar: _____ **Semnătura:** _____ **Data:** _____

Partea 4

(se completează de responsabilul echipei de implementare a proiectului PRIM)

1. Categoria de mediu a subproiectului (B sau C)	
2. PMM necesar (Da / Nu)	
3. Momente specifice necesare de abordat:	
_____	

Responsabilul PRIM: _____ **Data:** _____

Anexa B. Termenii de referință privind evaluarea impactului asupra mediului

Un raport privind Evaluarea de Mediu pentru proiectele selectate în categoriile A și B se focusează asupra problemelor majore de protecție a mediului cauzate de sub-proiect. Scopul lui primar este de a identifica măsurile, care fiind încorporate în elaborarea și implementarea proiectului vor asigura minimalizarea efectelor negative asupra mediului înconjurător. Scopul și nivelul detaliilor cerute pentru analiză depind de amploarea și seriozitatea impactului potențial.

Raportul privind Evaluarea de Mediu va include următoarele elemente:

- a. **Sumar Executiv.** Se descriu concluziile semnificative și acțiunile recomandate.
- b. **Politici, cadrul administrativ și legal.** Se descrie cadrul legal și de reglementare a managementului de mediu în jurisdicția căruia are loc studiul.
- c. **Descrierea sub-proiectului.** Se descrie domeniul și scopul proiectului, contextul geografic, ecologic, vremelnic și socio-economic, în care se va desfășura proiectul. Descrierea va determina grupurile sociale care vor fi afectate, va include o hartă a terenului și va identifica orice facilități în afara terenului sau de susținere necesare pentru implementarea proiectului.
- d. **Date generale.** Se descriu condițiile fizice, biologice și sociale relevante, inclusiv orice schimbări semnificative anticipate înainte de implementarea proiectului. Informația va fi legată de schița proiectului, amplasarea lui, măsurile de operare sau de minimalizare a riscului.
- e. **Impactul asupra mediului.** Se descrie impactul pozitiv și negativ presupus în termeni cantitativi în măsura posibilă. Se identifică măsurile de reducere a riscului ecologic și se estimează reziduurile/deșeurile ce vor rezulta. Se descriu limitele datelor disponibile și momentele de nesiguranță legate de evaluarea impactului de mediu precum și rezultatele reducerii riscului propus.
- f. **Analiza alternativelor.** Se compară sistematic alternativele realizabile cu locul desfășurării proiectului, schița și activitatea inclusiv "cum ar fi situația fără proiect", în termenii impacturilor presupuse, costurile și corespunderea cu condițiile locale. Se compară fiecare alternativă cu impactul asupra mediului și costurile relevante planului propus.
- g. **Planul Managementului de Mediu (PMM).** Dacă sunt identificate schimbări majore a mediului ce necesită reducere a riscului de mediu, PMM va identifica măsuri și acțiuni care vor fi efectuate, va defini indicatorii cheie și alte necesități pentru efectuarea unei reduceri a riscului efective, precum și monitorizarea ulterioară a situației.
- h. **Anexe.** Acestea vor include:
  - (i) Lista persoanelor care vor efectua EM;
  - (ii) Referințe folosite în pregătirea Raportului;
  - (iii) Procese verbale cronologice a ședințelor și consultațiilor cu ONG-uri și hotărârilor acceptate;
  - (iv) Tabele care reflectă date relevante descrise în textul de bază, și;
  - (v) O listă a rapoartelor asociate așa ca planuri de relocare sau evaluări sociale pregătite pentru proiect.

Anexa C. Conținutul Planului de management de mediu

Partea 1

Planul de Management de Mediu

Obiecții generale. Planul de Management de Mediu (PMM) pentru Categoria A de subproiecte trebuie să evidențieze măsuri de atenuare, monitorizare și administrative care urmează să fie întreprinse în timpul implementării proiectului pentru a evita sau a reduce impactul negativ asupra mediului. Pentru proiectele de risc intermediar (Categoria B de subproiecte), PMM poate fi, de asemenea, o modalitate eficientă din care rezumă activitățile și măsurile necesare pentru a reduce eficient impactul negativ asupra mediului (descrierea și formatul *Planului de Management de Mediu* sunt prezentate în **Partea 2** și **Anexa B/ Forma 2** de mai jos).

Acesta reprezintă un model de elaborare a unui PMM. Modelul divizează ciclul de proiect în trei faze: construirea, operarea/activitatea și lichidarea. Pentru fiecare fază, echipa de pregătire identifică orice impact semnificativ asupra mediului, care anticipat se bazează pe analiza efectuată în contextul unei evaluări de mediu. Pentru fiecare impact, măsurile de atenuare urmează a fi identificate și enumerate. Estimarea costului acțiunilor de atenuare va fi în funcție de estimările pentru instalare (investiții) și exploatarea (costuri operaționale). Formatul PMM propune, de asemenea, pentru identificarea responsabilităților instituționale pentru "instalarea" și „funcționarea” mijloacelor instrumente și metode de atenuare.

Pentru a ține evidența cerințelor, responsabilităților și costurile pentru monitorizarea implementării măsurilor de atenuare identificate în Evaluarea de Mediu pentru Categoriile A sau B de subproiecte, un Plan de Monitorizare ar putea fi util. Formatul Planului de Monitorizare este prezentat în **Anexa B/ Forma 3** de mai jos. La fel ca și PMM, ciclul subproiectului este divizat în trei faze (construcție, operare și lichidare). Formatul, de asemenea, include un rând pentru informația de bază, care este critică pentru realizarea monitorizării corecte și credibile. Elementele cheie sunt:

- Ce a fost monitorizat?
- Când a fost efectuată monitorizarea?
- Care sunt parametrii de monitorizare pentru a asigura comparații semnificative?
- Când sau cât de des monitorizarea este necesară sau mai eficientă?
- De ce parametri urmează a fi monitorizați (Ce ne spun despre impactul asupra mediului)?

În plus, la acestea întrebări, este util să se identifice costurile asociate cu monitorizarea (atât investiții și periodicitatea), precum și responsabilitățile instituționale.

Atunci când un Plan de Monitorizare este elaborat și pus în aplicare în contextul implementării Proiectului, DLC și Unitatea de Implementare a Proiectului (UIP) va solicita rapoarte la intervale corespunzătoare și va include concluziile în rapoartele sale periodice către Banca Mondială și le va pune la dispoziția personalului Băncii în timpul misiunilor de supraveghere.

Partea 2

Descrierea Planului de management de mediu

1. Planul de Management de Mediu (PMM) identifică măsurile realizabile și eficiente, care pot reduce impactul negativ potențial asupra mediului la nivel acceptabil. Planul include măsuri compensatorii în cazul în care măsurile de atenuare nu sunt fezabile, cost-eficiente, sau suficiente. În mod specific, PMM (a) identifică și rezumă toate efectele negative anticipate semnificative asupra mediului (inclusiv cele care implică mutări involuntară a populației), (b) descrie - în detalii tehnice - fiecare măsură de atenuare și reducerea a riscurilor, inclusiv tipul de impact, la care se referă și condițiile în care este necesară (de exemplu, în continuu sau în cazuri neprevăzute), împreună cu schița de proiect, descrierea echipamentelor și procedurile de operare, precum necesar la caz; (c) estimează orice impact potențial al acestor măsuri

asupra mediului; și (d) prevede legătura cu alte planuri de atenuare (de exemplu, pentru mutarea involuntară a populației sau entităților băștinașe sau bunuri și proprietăți culturale ș.a.), necesare pentru proiect.

Monitorizarea

2. Monitorizarea de mediu pe parcursul implementării subproiectului oferă informații cu privire la aspectele cheie de mediu ale acestuia, în special impactul lui asupra mediului și eficiența măsurilor de atenuare. Astfel de informații permit împrumutatului și Băncii de a evalua succesul de atenuare, ca parte de supraveghere a proiectului, precum și a propune măsurile de corecție, care trebuie luate atunci când este necesar. Prin urmare, PMM identifică obiective de monitorizare și specifică tipul de monitorizare, în conformitate cu impactul evaluat în raportul EIM și măsurile de atenuare descrise în PMM. În special, secțiunea de monitorizare a PMM prevede (a) o descriere specifică și detalii tehnice, a măsurilor de monitorizare, inclusiv parametrii care urmează a fi măsurați, metodele care trebuie utilizate, alegerea locațiilor, frecvența măsurătorilor, limite de detecție (după caz), și definirea unor praguri care vor semnala necesitatea unor acțiuni corective; și (b) monitorizarea și procedurile de raportare pentru (i) asigurarea depistării preventive a condițiilor care necesită măsuri de atenuare speciale, și (ii) furnizarea informației cu privire la progresul și rezultatele atenuării.

Dezvoltarea capacităților și Instruirea

3. Pentru asigurarea implementării la timp și eficiente a compartimentului de mediu precum și măsurilor de atenuare, PMM se bazează pe evaluarea de mediu cu privire la existența, rolul, precum și capacitatea unităților de mediu din teritoriu agenții sau la nivel de minister. În caz de necesitate, PMM recomandă înființarea sau extinderea astfel de unități, precum și instruirea personalului, pentru a asigura implementarea recomandărilor EIM. În mod specific, PMM oferă o descriere specifică a aranjamentelor instituționale – cine este responsabil pentru efectuarea măsurilor de atenuare/minimalizare și monitorizare (de exemplu, pentru funcționare, supraveghere, executare, monitorizarea implementării, acțiuni de remediere, de finanțare, de raportare, precum și instruirea personalului). Pentru a întări capacitatea managementului de mediu în cadrul agențiilor responsabile pentru implementare, majoritatea PMM acoperă unul sau mai multe dintre următoarele subiecte: (a) programe de asistență tehnică, (b) achiziții de echipamente și consumabile, și (c) schimbări organizaționale.

Programul de implementare și estimare a costurilor

4. Pentru toate cele trei aspecte (de atenuare a riscurilor, de monitorizare, precum și dezvoltarea capacităților), PMM oferă (a) un program/calendar de implementare a măsurilor, care trebuie să fie îndeplinit ca parte a subproiectului, arătând etapele și coordonarea cu planurile generale de implementare a proiectului; și (b) estimările de costuri financiare și periodicitatea cheltuielilor, precum și sursele de fonduri pentru implementarea PMM. Aceste cifre vor fi, de asemenea, integrate în tablelele costului total al Sub-proiectului.

Integrarea PMM în Sub-proiect

5. Decizia beneficiarului de a implementa Sub-proiectul, precum și decizia Băncii de a sprijini aceasta, presupun că PMM va fi executat în mod eficient. Prin urmare, Banca cere ca planul PMM să fie specific și detaliat în descrierea măsurilor individuale de atenuare și monitorizare a riscurilor, precum și repartizarea responsabilităților instituționale și să fie integrat în planificarea generală a subproiectului, design, buget și implementare a acestuia. O astfel de integrare se realizează prin elaborarea PMM în cadrul subproiectului, astfel încât el să poată fi finanțat și supravegheat împreună cu alte componente ale subproiectului aprobat.

Sursă: OP 4.01 *Evaluarea de Mediu*

<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/PROJECTS/EXTPOLICIES/EXTOPMANUAL>

Conținutul Planului de management de mediu

Partea 3

*Formatul Planului de management de mediu
(se completează de beneficiar pentru categoria B de subproiect)*

Perioada	Impactul asupra mediului	Măsuri de minimalizare a riscurilor	Costul		Responsabilitatea instituțională		Remarcă
			Instalare	Funcționare	Instalare	Funcționare	
Construcția	• • • •	• • • •					
Operarea	• • • •	• • • •					
Lichidarea	• • • •	• • • •					

Beneficiar: _____ *Semnătura:* _____ *Data:* _____

Conținutul Planului de management de mediu

Partea 4

Formatul Planului de monitorizare de mediu

(se completează de beneficiar pentru categoria A de subproiect, categoria B – după necesitate)

Perioada	Care parametrii se vor monitoriza?	Unde se vor monitoriza parametrii?	Cum se va monitoriza parametrii?	Cînd se vor monitoriza parametrii? (perioada)	De ce se începe monitorizarea?	Costul		Responsabilitatea instituțională	
						Instalare	Funcționare	Instalare	Funcționare
Proiectarea									
Construcția									
Operarea									
Lichidarea									

Beneficiar: _____ **Semnătura:** _____ **Data:** _____

Anexa D. Impactul, cauzele, consecințele și măsurile de atenuare pentru activitățile de (re)construcții

Impact potențial	Cauzele	Consecințele	Măsurile de atenuare	Note
Etapa de planificare:				
Pierderea biodiversității	Analiza slabă a localizării nu a luat în considerare valorile biofizice.	Pierderea florei și faunei.	Localizarea în zonele care nu sunt o prioritate deosebită pentru protecția biodiversității.	Coordonarea activităților cu societatea civilă, de mediu și sănătate în vederea menținerii biodiversității în segmentul planificat pentru construcții constituie o necesitate legală în procesul de planificare.
Pierderea obiectelor de valoare culturală	Analiza slabă a localizării nu a luat în considerare valorile culturale.	Pierderea locurilor și structurilor culturale importante.	Localizarea în zonele de o importanță culturală mică sau fără importanță.	Participarea publicului este o cerință pentru toate EIM și dacă se realizează în modul corespunzător pe parcursul efectuării EIM va asigura informația necesară pentru selectarea terenurilor alternative corespunzătoare.
Social inacceptabil	Analiza slabă a localizării nu a luat în considerare modul de viață a comunităților locale, modurile de circulație și valorile sociale.	Factorul de pericol pentru comunitățile locale; pierderea păcii și liniștii; pierderea accesului la alte zone sau terenuri (de exemplu, copiii de școală ar putea să meargă distanțe mai mari ca urmare a pierderii traseului direct spre școală).	Localizarea în zonele unde gălăgia, mirosul sau estetica nu va fi o problemă; locul amplasării va fi selectat ca să nu împiedice accesul liber la obiectele sociale (de exemplu, școli, ect).	Participarea publicului este o cerință pentru toate EIM și dacă se realizează în modul corespunzător pe parcursul efectuării EIM va asigura informația necesară pentru selectarea terenurilor alternative corespunzătoare (și <i>modus operandi</i>) pentru întreprinderii.
Etapa de construcție :				
Eroziunea solului	Vegetația și stratul superior al solului este înlăturat pentru construcții inițiale și acces, lăsând solul gol care este vulnerabil la eroziune, mai ales în perioadele ploioase.	Ulterior eroziunea solului în afara terenului și în josul apei; creșterea grămezilor de sedimente în apele curgătoare ce duce la modificări de habitate acvatice.	Asigurarea conștientizării de către lucrători, adoptarea tehnicilor adecvate de protecție a solului; asigurarea reducerii la minimum și pentru o perioadă scurtă de timp a suprafețelor de sol expuse; conservarea stratului de la suprafață, recuperarea și replantarea la finisarea construcțiilor.	Dacă e posibil construcțiile să se desfășoare în perioadele sau anotimpurile uscate, în special în situațiile când eroziunea solului poate fi o problemă. Depozitarea solului în locuri autorizate și utilizarea lui pentru amenajarea teritoriului școlii.
Poluarea solului	Combustibil vărsat și aruncat, precum și alte substanțe chimice. Epurare ineficientă a apelor uzate	Pierderea productivității solului. Ape subterane contaminate.	Conștientizarea de mediu; instruirea în administrarea și depozitarea de combustibili,	Ca măsuri de diminuare a impactului pot servi: îndepărtarea solului impurificat în momentul în care se

Impact potențial	Cauzele	Consecințele	Măsurile de atenuare	Note
	pe teren în timpul etapei de construcție.		lubrifianți și produse chimice; asigurarea cu instalații corespunzătoare de depozitare temporară a apelor uzate și deșeurilor de la produsele petroliere .	identifică deversării accidentale de produse petroliere sau alte substanțe periculoase, folosirea materialelor absorbante, lichidarea urgentă a scurgerilor de ape uzate. Evacuarea acestora
Poluarea apei	Combustibil vărsat și aruncat, precum și alte substanțe chimice.	Ape subterane și ape de suprafață contaminate, în rezultat apă potabilă contaminată și în cazul apelor de suprafață - ecosistem acvatic deteriorat.	Aceleași măsuri ca și cele menționate mai sus. Asigurarea cu echipament și haznale în care se acumulează deșeurile și apele uzate, care pot fi transferate la instalațiile de tratare municipale.	Asigurarea scurgerilor apelor pluviale în sistemul unitar existent, alimentarea cu combustibil a utilajelor schimbului de ulei și reparațiile curente efectuate numai în zonele special amenajate, respectarea strict a sistemului de gestionare a deșeurilor pot conduce la diminuarea contaminării apelor de suprafață și subterane .
Zgomot și praf	Vehiculele și utilajele pentru construcții; drumuri de acces murdare.	Factorul de pericol pentru comunitate și localitățile vecine.	Lucrările se efectuează numai în decursul orelor de lucru, drumurile de acces să fie stropite cu apă în perioadele secetoase.	Informarea populației din regiune și respectarea proceselor tehnologice de întreținere și folosire a tehnicii și utilajelor performante pot conduce la minimalizarea impactului asupra mediului și sănătății cetățenilor.
Pierderea habitatelor și a biodiversității	Activitățile de construcții, defrișarea arborilor și crearea incomodităților de trai a faunei	Poluarea fonică, tulburări asupra ecosistemelor naturale, etc.	-De a evita lucrările de construcții și operaționale în spațiile verzi și perioada reproducerii sau de migrație - Examinarea localizărilor alternative, unde e posibil - Coordonarea atentă a lucrărilor și de a lucra sezonier, după caz: nu se permit desfășurarea lucrărilor de construcție în perioada de reproducere, dacă obiectul este amplasat în zonă protejată. - Unde e posibil de a îngrași zona unde se desfășoară construcțiile pentru a reduce perturbările ocazionale asupra habitatelor și biodiversității	Spațiile verzi trebuie păstrate la maximum sa-u transplantate. Este obligatoriu de obținut autorizarea defrișărilor arborilor de la autoritățile de mediu. Întreținerea teritoriului în stare sanitaro-ecologică, plantarea arborilor și arbuștilor, crearea condițiilor de trai a habitatelor din teritoriul construcțiilor sunt cerințe obligatorii pentru respectare și realizare.

Impact potențial	Cauzele	Consecințele	Măsurile de atenuare	Note
			-Informarea personalului despre importanța zonei adiacente de mediu, dacă este cazul	
Deșeuri solide	Aruncarea materialelor de construcție neutilizate și gunoier personal al lucrătorilor.	Materialele de construcție inestetice și deșeurile ar putea reprezenta un pericol pentru siguranța securității ecologice și sănătății populației din regiune.	Eliminarea efectivă a materialelor și deșeurilor în locurile autorizate /de desemnate de autoritățile de mediu și sănătate.	Minimalizarea procesului de producere a deșeurilor menaje solide, muncitorii angajați la lucrările șantierului asigurați cu instalații sanitare în funcție de caracteristicile procesului și locului de muncă. Depozitarea și evacuarea deșeurilor acumulate la depozitele autorizate din vecinătatea construcțiilor.
Pierderea accesului	Terenul de construcție putea fi utilizat anterior ca acces pentru populația locală (și vehicule) pentru diferite părți ale comunității.	Pericol și posibil dificultăți economice.	În timpul etapei de planificare de a asigura că populația locală este conștientă de restricțiile pe perioada construcției și aranjamentele alternative pentru acces sunt asigurate.	Participarea publică la etapa de planificare trebuie să determine aceste conflicte, cât și pe cele similare.
Pagube	Proceduri inadecvate de siguranță pentru lucrători; semne inadecvate de atenționare și activitățile de construcții expuse unde publicul poate să se intersecteze cu acestea.	Pagube/ deces rezultând în zile de lucru pierdute (pentru lucrătorii în construcții și publicul larg, venit pierdut.	Asigurarea constructorilor cu instrucțiuni privind regulile de siguranță; asigurarea responsabililor de siguranță pe teren; asigurarea semnelor de atenționare pentru public și asigurarea că toate terenurile de construcții expuse sunt baricate date de accesul public.	Elaborarea și familiarizarea angajaților, populației din regiune cu orarul și regimul de lucru, cadrul legal normativ de utilizare a resurselor și protecției mediului în procesele tehnologice de construcție, respectarea cerințelor și normativelor sanitaro-ecologice și tehnice conduc la minimalizarea posibelenor pagube condiționate.
Etapa de dezafectare: (este puțin probabil că oricare dintre întreprinderi să fie supusă dezafectării în perioada de 25-50 de la etapa inițială sau de renovare, dar dacă acesta are loc atunci impactele enumerate trebuie luate în considerare).				
Aceleași impacte ca și pentru construcții:	Vezi mai sus	Vezi mai sus	Vezi mai sus	
Deșeurile	Betonul, blocurile, oțelul, sticla vor rezulta din demolare; echipamente vechi vor fi demontate.	Pericol de siguranță publică. Deșeuri de resurse.	Evacuarea și reciclarea sau eliminarea eficientă a tuturor materialelor toxice; demolarea completă după reciclarea materialelor utile; evacuarea pe un teren desemnat și în condiții de siguranță pentru mediu și	Întreținerea și exploatarea construcțiilor conform proiectelor de execuție, reparațiile curente și capitale necesare pot minimaliza formarea deșeurilor pe parcursul funcționării construcțiilor.

Impact potențial	Cauzele	Consecințele	Măsurile de atenuare	Note
			îngroparea materialelor curate și inerte.	
Estetica		Teren inestetic (cum sunt multe terenuri industriale din fosta perioadă sovietică).	După evacuarea tuturor materialelor (vezi mai sus), terenul urmează să fie format (stratul superior al solului după caz și dacă e posibil) și amenajarea, după caz, pentru a se potrivi împrejurimilor.	Amenajarea și întreținerea teritoriului în stare sanitaro-ecologică, plantarea și întreținerea spațiilor verzi asigură aspectul estetic plăcut.
Eroziunea solului	Ca pentru etapa de construcție menționată mai sus.			
Siguranța	Ca pentru etapa de construcție menționată mai sus			

PROIECT

Anexa E. Documentele de referință privind Politicile Operaționale (OP) și Procedurile de Bancă (BP)

OP 4.01 Environmental Assessment

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/9367A2A9D9DAEED38525672C007D0972?OpenDocument>

BP 4.01 Environmental Assessment

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/C4241D657823FD818525672C007D096E?OpenDocument>

OP 4.04 Natural Habitats

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/71432937FA0B753F8525672C007D07AA?OpenDocument>

BP. 4.04 Natural Habitats

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/62B0042EF3FBA64D8525672C007D0773?OpenDocument>

OP 4.09 Pest Management

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/665DA6CA847982168525672C007D07A3?OpenDocument>

OP 4.11 Cultural Property

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/55FA484A98BC2E688525672C005BCBDB?OpenDocument>

OP 4.12 Involuntary Resettlement

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/CA2D01A4D1BDF58085256B19008197F6?OpenDocument>

BP 4.12 Involuntary Resettlement

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/19036F316CAFA52685256B190080B90A?OpenDocument>

OD 4.20 Indigenous Peoples

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/0F7D6F3F04DD70398525672C007D08ED?OpenDocument>

OP 4.36 Forests

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/C972D5438F4D1FB78525672C007D077A?OpenDocument>

BP 4.36 Forests

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/0AE075DC916559D985256C79000BDEF0?OpenDocument>

OP 4.37 Safety of Dams

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/C12766B6C9D109548525672C007D07B9?OpenDocument>

BP 4.37 Safety of Dams

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/D3448207C94C92628525672C007D0733?OpenDocument>

OP 4.76 Tobacco

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/DBE1A283D3BF9D078525672C007D075E?OpenDocument>

OP 7.50 Projects on International Waterways

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/5F511C57E7F3A3DD8525672C007D07A2?OpenDocument>

BP 7.50 Projects on International Waterways

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/47D35C1186367F338525672C007D07AE?OpenDocument>

OP 7.60 Projects in Disputed Areas

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/72CC6840FC533D508525672C007D076B?OpenDocument>

BP 7.60 Projects in Disputed Areas

<http://wbln0018.worldbank.org/Institutional/Manuals/OpManual.nsf/toc2/5DB8B30312AD33108525672C007D0788?OpenDocument>

PROJECT